Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 86 (1080) | Łódź, Poniedziałek 11 Kwietnia 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג ט״ניסן תרפ״ז. | Nr. 86 (1080)

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71 || אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71

כשר לפסח

** די בעוואוסטע יודישע **
שאקאלאד-פאבריק
שאקאלאד און קארמעלען

רעקאמענדירט צום באקומען שטעהענדען פסח
6 רייכען אויסוואהל פון פארשיידענע

„ZŁOTY RAJ"

בהכשר הרב מבלוט
ר׳ ישראל פרידעל נ״י

פערקויפס-שטעלען נאר
ווסכאדניא 50
זאוואדזקא 11

בעמערקונג: פון קאנדיטארס ווערט אנגענומען צו מאהלען מאנדלען אויף מאקארען.

כשר לפסח

פערגעסט נישט
דאס די ערשטע קאנקורענץ-פעהיגסטע
פערפומעריע — אין — לאדז
איז געפינען און בלייבט נור ביי
S. BUCHWAJC, Łódź
Piotrkowska 22, tel. 31-43.
ספעציעל אויף די פייערטאגען שפאט בילינע פרייזען.
קומט און איבערצייגט אייך! פאר אריגינעל גאראנטירט!

היגיעניש געבאקענע!

צו דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג!

מיר מאכען בעקאנט דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג, דאס אין אונזער

היגיעניש-מעכאנישער
מצה-בעקעריי

פאנסקא 91

וועלכע געפינט זיך אויף — | און איז אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב הרה״ג ש״י האפנער, לאדז, אב״ד גייער׳ס ראיאן

דער פערקויף פון אונזערע מצות קומט פאר אויף פאלגענדע ערטער:

1) מ. יעליז, פיעטריקאווער 24
2) וויינקראנץ, „ 108
3) ל. וו. פינגערהוט, קילינסקא 55
4) מ. קופערמינץ, סקלאדאווא 14
5) לעיבעל, צעגעלניאנא 43
6) ראזענבלום, „ 7
7) לעווין, „ 71
8) וואטמאן, טראוגוטא 16
9) קופערמינץ, 6-טער שערפיען 46
10) קופערמינץ, 6-טער שערפיען 23
11) פרושיצקי, „ 27
12) גילינאוויטש, „ 13
13) וואלבערג, אנדזשעיא 46
14) פישמאן, „ 14
15) מאנטלארזש, „ 11
19) מ. דרוקער, לואיזא 15
17) קאפע „האמער", זגערזער 15 און פיליעס
18) „ „בעפרייאונג", פאלודניאווא 11 „

1844 עזרה זעליגמאן, מרדכי יעלין און האמע, טעלעפאן 41-08.

שעהי, בילינ און גוט!

יודישער געפלינעל-הענדלער-פעראיין אין לאדז, פאמארסקא 17.

עפענטליכע ערקלערונג.

אזוי ווי אין דער פרעסע האבען זיך בעוויזען אויפרופען פון וויינקעל-שוחטים, אז די געפלי-געל-הענדלער זאלען קומען צו זיי שחט׳ן עופות, ערקלערען מיר עפענטליך, אז מיר שחט׳ן עופות נאר ביי די היגע שוחטים, וועלכע שטעהען תחת השגחת הראבינאט און ועד הכשרות דפה, און מיר זענען אין אלע ענינים כשרות אונטערווארפען דעם ועד הרבנים וועד הכשרות פון לאדז.

גלייכצייטיג ווארנען מיר שטרענג אלע לאדזער געפליגעל-הענדלער, אז עס זאל קיינער ח״ו נישט אונטערשטעהן צו לאזען שחט׳ן עופות ביי ווינקעל שוחטים בכלל, און אויף פולנאצנא 23 בפרט דען געגען די, וואס וועלען שחט׳ן ביי ווי קעל-שוחטים וועלען מיר אננעהמען די שטרענגסטע מיטלען און זיי וועלען גרוים חרמה האבען.

565 מיט אכטונג די פערוואלטונג.

אויפפאדערונג

איך פאדער אויף דעם ה׳

שניאדאוויטש שקאלנא 24

צו ערלעדיגען מיר מיין חוב שפעטסטענס ביז מאר-גען דעם 12 ד. ח. אין געגענפאל וועל איך זיין געצוואונגען אנצונעמען אלע מעגליכע מיטלען.

571 פנחס וויינטרויב.

אטיכטיגער פאכמאן

אין דער שטרימף בראנזשע מיט א לאנגיעהריגער פראקטיק זוכט א פאסטען. אפערטען אונטער M. G. 557

מיט געריהר׳ט פון גרויסען אומגליק וואס האט געטראפען דעם פרעזעס פון בעקער-מייסטער-פעראיין ה׳ מאיר גאלדבערג צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין געליבטע פרוי

נ. ע. חנה׳טשע

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל מיט המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג
פון פליישער-פעראיין, פיעטריקאווער 24.

569

Dr. med.
Różaner
צוריקגעקעהרט.
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע און הויט-קראנקהייטען.
— בעהאנדלונג —
מיט קינסטליכע בערג-זאנגע.
נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5 — 8 אווענד
נארוטאוויטש 9 .1 שטאק
טעלעפאן 28-98.

בילוד!

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דעם געעהרטען פרעזעס פון בעקער-מייסטער פעראיין ה׳ מאיר גאלדבערג און פאמיליע צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפער-געסליכע פרוי

נ. ע. חנה׳טשע

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים. די פערוואלטונג
פון פיש סוחרים-פעראיין אין לאדז, פאמארסקא 15.

564

דערמיט דריקען מיר אויס דעם טיפסטען ביילייד אונזער פרעזעס פון בעקער-מייסטער-פעראיין ה׳ מאיר גאלדבערג און פאמיליע צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין געליבטער פרוי

נ. ע. חנה׳טשע

אין דער ארבייט לטובת או.זער פאך זאלט איהר א טרייסט געפונען.

די רעוויזיאנס-קאמיסיע: | דאס פערסאנאל:
ס. קינרוס | פ. ראזענצווייג
נח וויינבערג | ה. יאקובאוויטש
ל. זיסמאן

563

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספעציאליסט פאר נירען, בלא-זען און הארן - קראנקהייטען.
נעמט אן פון 1 ביז 2
און פון 4 ביז 7 אווענד.

אונזער חשוב׳ען חבר מאיר גאלדבערג. פארזיצענדער פון דער יודישער האנדווערקער-באנק אין לאדז, פאמארסקא 15, צוליב דעם פריה-צייטיגען טויט פון זיין ליבע פרוי

נ. ע. חנה

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

המקום ינחם! די פערוואלטונג פון
לוין-וועבער-מייסטער-פעראיין אין לאדז.

567

טיף געריהרט פון גרויסען אומגליק, וואס האט געטראפען אונזער ג׳ פרעזעס ה׳ מאיר גאלדבערג און פאמיליע צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זיין געליבטער פרוי

נ. ע. חנה׳טשע

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל. אין דער ארבייט לטובת אונזער פאך זאלט איהר א טרייסט געפונען.

די גבאים און מתפללים
פון דער שוהל ביים בעקער-מייסטער-פעראיין.

562

פערשארפטע שלאכטען אין כינא.

צו קיין סאוויעטיש=כינעזישע מלחמה וועט נישט קומען. — דער קאנפליקט וועט ערלעדיגט ווערן אויף א דיפלאמאטישען וועג.

טשעכישער פרעזידענט מאסאריק אין ארץ=ישראל.

לאנדאן, 10. (ספ. טעל.) די לעצטע דעפעשען מעלדען, אז די קאמפען צווישען דעם קאנטאנער און דעם צפון-מיליטער קומען ווייטער פאר פערביטערט, ביי אנ'איבערגעוויכט פון דעם צפון-מיליטער, וואס ווערט איצט אנגעפיהרט פון גענעראל משאן-קיי-שעק. אין די לעצטע שלאכטען זענען געפאלען הונדערטער קרבנות.

אויך אין די רייהען פון קאנטאנער מיליטער ווערען די רייבונגען אלץ שארפער.

בערלין, 10. (ספ. טעל.) די לעצטע ידיעות פון דער סאוויעטיש-כינעזישער גרעניק ווייזט זיך ארויס, אז קיין שום ערנסטע צוזאמענשטויסען צווישען כינעזישען און סאוויעטישען מיליטער זענען נאך נישט פארגעקומען.

בכלל זענען נאך די קלאנגען וועגען א מלחמה שטארק איבערטריבען.

ס'איז נישט אויסגעשלאסען, אז דער כינעזיש סאוויעטישער קאנפליקט זאל ערלעדיגט ווערען אויף א דיפלאמאטישען וועג.

מאסקווע, 10. (ספ. טעל.) די צייטונגען מעלדען, אז דער אלפארבאנדישער אויספיהר-קאמיטעט האלט כסדר אפ בעראטונגען וועגען דעם קאנפליקט מיט כינא. מ'איז זיכער, אז די סאוויעטען-רעגירונג וועט נישט וועלען אינם איצטיגען מאמענט ארויסרופען א מלחמה.

טשעכישער פרעזידענט מאסאריק אין ארץ=ישראל.

ירושלים, 10 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אהער זענען אנגעקומען דער געוועזענער פעטערבורגער און איצטיגער פאריזער רב ש. אייזענשטאט, באראן ריכטקאפער און דער פרעזידענט פון דער טשעכאסלאוואקישער רעפובליק פראפ. מאסאריק. מאסאריק איז אפגעווארט געווארען דורך פערטרעטער פון דער א"י רעגירונג, ער ווילט אין א"י אלס פריוואטער פערזאן.

פערשטענדיגונג צווישען אלע וועלט=רעליגיעס.

אלץ ווערט געבוירען אין אמעריקא.

ניו-יארק, 10. (יט"א טעלעגראפיש). דער פערבאנד פון די קריסטליכע קירכען רופט צוזאמען אנ'אלגעמיינעם צוזאמענפאהר פון אלע רעליגיעס, כדי צו קומען צו א פערשטענדיגונג און שאפען א שלום צווישען אלע וועלט-רעליגיעס.

דער צוזאמענפאהר ווערט געפלאנט אויף 1930. אין 1929 זאל פארקומען א פארקאנפערענץ.

אהנפראצענטיגע הלוואות פאר קאלאניסטען אין א"י.

פאריז, 10 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אויפ'ן וועג קיין א"י איז אהער אנגעקומען שמואל לאמפארט, מיטגליד פון אמעריקאנער ציוניסטישען עקזעקוטיוו. לאמפארט פאהרט קיין ארץ-ישראל, כדי צו ארגאניזירען דעם 100-טויזענד דאלאר-פאנד. וואס איז בעשטימט געווארען דורך לאמפארט'ס פאטער אויף אהנפראצענטיגע הלוואות אין ארץ ישראל.

אין א געשפרעך מיט'ן י.ט.א.-קארעספאנדענט, האט לאמפארט ערקלערט, אז דער ציל פונ'ם „פאנד" איז ארויסצוגעבען פאר סוחרים, אינדוסטריעלער און קאלאניסטען הלוואות ביז 100 דאלאר אהן ציגזען. ה' לאמפארט וועט אויך אויספארשען די מעגליכקייט פון א ווירטשאפטליכען אויסטויש צווישען ארץ-ישראל און אמעריקא. דער גאסט האט שוין בעזוכט ארץ-ישראל עטליכע מאל.

יודישע טאבאק=קאנצעסיאנערען ווערען שיקאנירט.

ווארשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מאנטאג (היינט) וועט דעפוטאט ווישליצקי בעזוכען דעם פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש און דערלאנגען א מעמאריאל וועגען די יודישע טאבאק-קאנצעסיאנערען, וועלכע ווערען ווייטער שיקאנירט.

פ. צ. באיקאטירט דעם נאדעל=צוזאמענפאהר.

ווארשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי בעוואוסט, קומט פאר אין ווארשא א צוזאמענפאהר פון די נאדעל-פעראיינען אין גאנץ פוילען.

די „פועלי-ציון" האט אבער אנגענומען א בעשלוס צו באיקאטירען די וואהלען און נישט בעטייליגען זיך אין צוזאמענפאהר.

א נייע אפענסיווע אויף מאראקא?

פאריז, 10 (ספ. טעל.). ווי מען מעלדעט פון מאדריט, האט פרימא דע-ריווערא פעראָרדענט צוצוגרייטען זיך צו א נייער פרימלינגס-אפענסיווע פון דעם פראנצויזיש - שפאנישען מיליטער אין מאראקא.

די מיליטערישע טעטיגקייט דארף זיך אנהויבען באלד נאך דער פערשטענדיגונג צווישען דעם פראנצויזישען און שפאנישען גענעראל-שטאב.

טויט פון א יודישען ספארטסמאן.

סאפיא, 10. (י.ט.א. טעלעגראפיש) דא איז פון א הארץ-שלאג פלוצלינג געשטארבען דער בעריהמטער יודישער ספארטסמאן מיכאל שאקעמי.

פראצעס פון די בוימער-אויסרייסער.

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראפיש) דעם 2. מאי הויבט זיך אן דער פראצעס פון אראבישען פיהרער וואדי-בוסקאני, וועלכער האט אנגעפיהרט מיט די באנדיטען, וואס האבען אויסגעריסען די 4000 אפאקאלופטום בוימער אויף דער טעריטאריע פון יק"א.

וואהלען צו די שטאדט-ראטען

זענען א פארשפיל צו די סיים-וואהלען

ווארשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) נאכדעם, ווי ס'איז לויט א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט פונאנדערגעלאזט געווארען דער ווארשאווער שטאדט-ראט, ווערט ערווארט, אז אין די נאהנטסטע טעג זאלען פונאנדערגעלאזט ווערען נאך א רייהע שטאט-ראטען.

מ'שמועסט, אז די רעגירונג וויל, מיט'ן דורכפיהרען די וואהלען צו די קאמונאלע איינריכטונגען, בעקענען זיך מיט דער שטימונג פון דער בעפעלקערונג און מיט'ן אויסגאנג פון די וואהלען און דערנאך בעשליסען וועגען ענדערען די „וואהל-ארדינאציע, ערשט שפעטער וועלען פארקומען וואהלען צום סיים.

א בלאק פון אלע יודישע בירגערליכע פארטייען

אדער בלויז פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס.

ווארשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין צוזאמענהאנג מיט'ן דערנעהנטערען זיך פון די נייע וואהלען צום ווארשאווער שטאט-ראט איז היינט פארגעקומען אין סוחרים-פעראיין א קאנפערענץ אונטער'ן פארזיץ פון דעפ. ווישליצקי.

דער ציל פון דער קאנפערענץ איז געווען וועגען שליסען א בלאק פון אלע יודישע בירגערליכע פארטייען, צווישען פון די יודישע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס (סוחרים, קליינהענדלער, האנדווערקער) צו די וואהלען.

צו קיין קאנקרעטען בעשלוס איז מען נאך נישט געקומען.

שטיצע פון אמעריקא

פאר ווארשאווער אינסטיטוציעס.

ווארשא, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער „ווארשאווער רעליעף" אין אמעריקא האט צוגעשיקט 3030 דאלאר פאר פאלגענדע ווארשאווער אינסטיטוציעס: „בית-לחם" (1000), יתומים-הויז אין אטוואצק (1000) ארבייטער-קיכען פון „בונד" און פ. צ. (500), „תומכי-עניים" (280), קארטשאק'ס יתומים-הויז (250)

א בנין פאר דער ווארשאווער סינאגאגע-ביבליאטעק.

ווארשא, 10 (י.ט.א. טעלעפאניש). היינט איז פארגעקומען די זיצונג פון קאמיטעט אויף צו בויען א בנין פאר דער העברעאישער ביבליאטעק, וואס געפינט זיך איצט ביי דער סינאגאגע.

אויפ'ן פארשלאג פון ה' סטאניסלאוו זילבערשטיין איז בעשלאסען געווארען ארויסצולאזען א געוויסע צאהל אבליגאציעס. אין קאמיטעט זענען געוועהלט געווארען: פראפ. שאר, שבתי בערגמאן און סענאטאר שערעשעווסקי.

אין די קאמיסיעס זענען געוועהלט געווארען: אינזש. ווייספלאט, סענ. קערנער, ד"ר סאלאווייטשיק, מיניסטריאל-ראט אדעלבערג, פראפ. באלאבאן א. א.

צוזאמענפאהר פון די יוד. קהלות אין אמעריקא.

ניו-יארק, 10. (יט"א טעלעגראפיש). דעם 1 טען מאי וועט דא פארקומען א צוזאמענפאהר פון די ארטאדאקסישע קהלות פון גאנץ אמעריקא, כדי צו שאפען א פעראייניגטע ארגאניזאציע, וואס זאל פערטיידיגען די יודישע רעליגיעזע אינטערעסען.

דער פערבאנד וועט זיך בעשעפטיגען מיט ענינים פון כשרות, ערציהונג א. א. וו. ס'איז אויך דא א פראיעקט צו שאפען א ישיבה אויפ'ן נאמען פון ר' יצחק אלחנן ז"ל.

צו דער חתונה פון אונזער ברודער און שוואגער

דור נאסענאחיטש מיט פרל. סאלע חינער

ווינשען מיר א גליקליכע צוקונפט.

שאול ראסמאן און פרוי, עקיבא גאלדבלום.

וויכטיג פאר

שטאפערינס!

ס'ווערען געזוכט שטאפערינס פון זאפארט בענען גוטע געהאלט, ווי אויך ווערט ארויסגעגעבען סחורה אהיים. צו ערפאהרען ביי דער פירמע

אלגינסקי און ליבערמאן, זאכאדניא 47

פון 9 ביז 1 מיטאג און פון 3 ביז 7 אווענד. 559

LEKARZ-DENTYSTA-צאהן-ארצט

M. KARABANOW

וסכאדניא 31 (אין הויף) טעלעפאן 59-09

הײלט, פלאמבירט ציהט ציהן גאנץ אהן שמערצען, קינסטליכע ציהן אהנע גומענס און רעפעראטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפערטיגט.

נעהמט אן פון 9 פריה ביז 8 אין אווענד. 1195

לעטשניצע פרייזען. בעראטונג אומזאנסט.

שפארט געלד!

פון אלטע בינדעס און קראוואטען ווערט איבערגעמאכט אויף נייע שלייפלעך אוי קראוואטען, ווי אויך פערשידענע בינדעס צו ווענדען, און אויך פון נייע שטאפען צו ביליגע פרייזען. ביי

הערשקאוויטש, וואלבארסקא 31.

בעקאנטמאכונג.

די בעוואוסטע און לאנג-עקזיסטירענדע פירמא

J. Futerman, Łódź

PIOTRKOWSKA 54, telefon 6-54

מאכט בעקאנט, דאס זי האט איבערגענומען די פערטרעטונג פון די בעסטע ביעלסקער האנד-דיוואנעס און עמפפעהלט דער ג. קונדשאפט צו די פארשטעהענדע פייערטאגע א זעהר רייכען אויסוואהל פון די מאדערנסטע אינלענדישע און אויסלענדישע

אלער ארט:

דיוואנעס, גארדינען, מעבעל-שטאפען,
קאדרינעס, דעקען, צעראטען,
פארטיערען, נארזשוטען, לינאלעאומס.

אלעס צו קאנקורענצלאזע פרייזען און רעעלע בעהאנדלונג.

הערט! 54 Piotrkowska 54 רעטעניל!

מורעה מהראבינאט.

אין אלע אונזערע מודעות זענען מיר מפרסם, אז מיר זענען נישט מתיר קיין שום מאשין מצות, מיר האבען זיך נישט צו רעכענען מיט אויסלענדישע רבנים וואס האבען דארט מתיר געמאכט לפי המקום, מיר מוזען זיך רעכענען מיט די גאונים וצדיקים זצ"ל פון פוילען וואס האבען שטרענג געאסרט מאשין-מצות אין פוילען, און הגאון הקדוש מסאכטשוב זצ"ל אין ספר אבני נזר איז מרעיש עולם אז דבר שנאסר במנין קען מען גישט מתיר זיין ווער עס איז פורץ גדר איז מהרס הדת מ איז זיך מחויב מוסר נפש זיין נישט צו לאזען, בפרט לאדזער מאשין מצות איז געאסרט פון מרא דאתרא הגאון הצדיק הר"ר אלי' חיים מייזל זצ"ל ער האט דאס בשום אופן נישט געלאזט בפה, און איגו דומה שמיעה לראי' די גרויסע מכשולים, דעריבער זאל יעדער יוד נזהר זיין און נאר עסען כשרע מצות, די אלו אבהתנא, אזעלכע, ווי אונזערע עלטערן האבען געגעסען. גלייכצייטיג זענען מיר מזהיר יעדער יוד בכלל און געגזלערס בפרט, מ'זאל נישט שעכטען ביי חינקעל-שוחטים, וסכאדניא 4, פאלנאצנא 14, פאלנאצנא 23, פאנסקא 85, ווייל ע"פ דין איז זייער שחיטה נבלה וטרפה. א געגזלער, וואס וועט עובר זיין, וועט זיין געאסר'ט ביי איהם צו קויפען אלס כשר.

לאדזער ראבינאט. 561

Z intencji zaręczyn p.

HELI GRINBERŻANKI

z p. SAMUELEM LEWI

życzą szczęścia i świetnej przyszłości

Benjamin Silberberg,

D. Silberberg z żoną.

צו דער חתונה פון אונזער פארשטעהער און מיטארבייטער

חבר איצקעוויטש

מיט פרל. בערקאוויטש

ווינשען א גליקליכע צוקונפט און א צופרידען צוזאמענלעבען 566

שציסלאווסקי, אלטמאן און יוסטין.

אנשטאט בלומען — גיבען מיר אויפ'ן פרעסע-פאנד.

צו דער חתונה פון מיין קוזין

ה' שמחה גיהערץ מיט פרל. מאלע קרוימאן

ווינשט א הארציגען מזל-טוב און א גליקליכע צוקונפט

רחל ווילענסקא.

צו דער חתונה פון מיין פריינד

לייבוש ראזענפעלד

מיט פרל. דבורה לאסמאן

ווינש איך א הערצליכען מזל טוב און א גליקליך צוזאמענלעבען.

ברוך הלין.

לאדז. 11. אפריל. 1927

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 11. אפריל. 1927

נעפיהל

אין חשבון וצרק.

די עקספערטען-קאמיסיע אין דער פראגע וועגען זונטאג-רוהע האט, נאך א פינף-טאגיגען בעראטען זיך, ארויסגעטראגען א בעשלוס, וואס שטעלט, אייגענטליך, אוועק די דאזיגע פראגע אין א טעמפען ווינקעל, פון וועלכען עס איז קיין ארויסגאנג נישטא:

— יא, די נויטווענדיגקייט צו מילדערען די תקנות וועגען ארבייט אום זונטאג איז א ממשות'דיגע זאך, מחמת די יודישע בעפעלקערונג רוהט שבת, אבער —

אבער ארויסגעהענדיג פון דעם שטאנדפונקט, אז דאס אפהיטען פון רעליגיעזע יום-טובים פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג שליסט-אויס, וועלכע ס'איז ערלעדיגונג פון דער פראגע אזוי, אז דאס זאל בעלעדיגען די געפיהלען פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג א.א.וו.א.א.וו. איז שוין, ממילא, זעלבסטפערשטענדליך, אז די פראגע וועגען זונטאג-רוהע איז אוועקגעשטעלט געוואָרען אין אזא בעלייכטונג, וואס וועט זי ווייטער אוועקרוקען אין שאטען און פינסטערניש פונם „זאל שוין בעסער זיין, ווי געוועזען!“

אז עס האנדעלט זיך וועגען בעלעדיגען פון רעליגיעזע געפיהלען, אויף וועלכע איין גאט ווייסט פון זינט-ווען אן מיר זענען פרימער געוואָרען, ווי פאר דער מלחמה — איז דאך אוראי אויסגעשלאסען, אז די גזירה זאל אפגעשאפען ווערען, ווי עס דארף צו זיין על פי יושר און על פי שכל.

די עקספערטיזע פון דער זאך-קענער קאמיסיע האט אבער, ווייזט אויס, אויסגעשלאסען די צוויי בעשטאנד-עלעמענטען פון דער רעליגיעזער, מאראלישער גאנצקייט, און אזוי-ארום וועט די ווייטערדיגע אינסטאנץ קענען נאר אפערירען מיט ממשות'דיגען פונקט אין די עקספערטען-בעשלוסען, אז — די געדונגענע ארבייט איז אום זונטאג פערבאטען.

משמעות מאקי, אז די שאוויניסטיש-קלערישע מאראל האט גרויסע שאנסען אויף גובר צו זיין די אמונה-מאראל —

אניש וואלט דאך דיזעלבע קאמיסיע פערשטאנען, אז אזוי-ווי דער פערקויף קאן שטעהן אין א סתירה מיט דער קוימט-לוסט פון אולטרא-רעליגיעז-בעשטימטע קאנסומענטען, אזוי טאר מען זיך נישט, אויפ'ן חשבון פון די לעצטע זיך שפילען מיט מענשען-געפיהלען פון א גאר א גרויסען טייל פוילישען בירגערטום, ווי, לאמיר אנגעהמען, מיט דעם טאג-טעגליכען „סוואי דא סוועגא“...

דער שכל הישר זאגט, אז די עקספערטען-קאמיסיע וועט נאך א מאל מוזען אדורכפיהרען אן עקספערטיזע איבער זייער בעשלוס, און אז אויב שוין יא זיך רעכענען מיט געפיהל-זאכען, סא אויך האבען געפיהל פאר חשבון צדק!...

מן.

אין מזרח און מערב.

די לעצטע טעלעגראמען ברענגען א גאנצע רייה סענסאציאנעלע ידיעות סיי פון ווייטען מזרח, ווי אויך פון די אייראפעאישע פאליטישע געביטען. און בעת אין אייראפא לאזט זיך בעמערקען אן אפשוואכונג פון די קאנפליקטען, וועלכע האבען אמשארקסטען געשטעלט אין סכנה דעם שלום, ווערט די סיטואציע אין כינא אלץ מעהר דראהענדיג און דראמאטיש.

די ידיעה וועגען דעם אנפאל פון טשאנג-טסא-לינס סאלדאטען אויף דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין פעקין האט געמאכט א געוואלדיגען איינדרוק אין די הויפטשטעט פון דער וועלט. צוליב די סתירה'דיגע אויסטייטשונגען מכוח די פערהעלטענישען, וואס האבען בעגלייט אט דעם אומדערהערטען אינצידענט, איז שווער צו אריענטירען זיך אין דער פראגע, וואס ס'האט פאקטיש געצוואונגען דעם דיקטאטאר פון מאנדזשוריע, צו פערגוואלדיגען לגבי א מעכטיגען שכן די עלעמענטארע דיפלאמאטישע טראדיציעס, וואס ווערען אפגעהיט דורך אלע ציוויליזירטע לענדער.

אויב ס'זאל אפילו נישט זיין אמת די ידיעה, אז טשאנג-טסא-לין האט געהאנדעלט אין דער בעפולמעכטיגונג פונ'ם גאנצען דיפלאמאטישען קארפוס, אויב מ'זאל אפילו נישט מורא האבען, אז דערפון זאל באמת אויברעכען א מלחמה צווישען די סאוויעטען און די מערב-אייראפעאישע מלוכות, איז אבער נישטא קיין שום ספק, אז די סאוויעטען וועלען פערשטארקען זייער אקציע אויפ'ן כינעזישען געביט. די אקציע וואלט זיך אנגעהויבען אויף צפון און וואלט זעהר גרינג ארויסגערופען א בעוואפענטען צוזאמענשטויס צווישען דער רויטער ארמעע, וואס איז קאנצענטרירט אויף דער כינעזישער גרעניץ, און דאס מיליטער פון טשאנג-טסא-לין.

פון דער אנדערער זייט זענען די ידיעות סיי פון שאנכאי סיי פון נאנקין נישט קיין בערוהיגענדיגע. די פעראייניגטע מלוכות שיקען ארויס אלץ נייע חיילות און שיפען קיין כינא, און די טריאומפאטארישע דרום ארמעע רוקט זיך כסדר פאראויס. איהר קאמף לאזונג איז דער מארש אויף פעקין.

די סיטואציע ווערט נאכמעהר קאמפליצירט דורכדעם, וואס יאפאן האלט זיך צוריק אין דער אקציע פון די מלוכות, וועלכע פערטיידיגען די רעכט פון זייערע רעכט און פריווילעגיעס אויף דער כינעזישער טעריטאריע.

דאס אלץ צוזאמען שאפט אנ'אמת'ן כאאס אויפ'ן ווייטען מזרח, וועלכער קען גרינג אריבערגעהען אין א כראנישען צושטאנד, וואס וועט אויף א לאנגע צייט נישט דערלאזען די פאציפיקאציע נישט בלויז פון אזיע, נאר אויך, אומדירעקט, פון די אנדערע וועלט-טיילען.

אבער אויפ'ן פאהן פון די דאזיגע געשעהענישען אויפ'ן ווייטען מזרח שלאגען זיך אפ זעהר גינסטיג די לעצטע בעגנ אויפ'ן שאכברעט פון דער אייראפעאישער פאליטיק.

דער אלבאנישער סכסוך קען דערווייל בערעכענט ווערען פאר ליקווידירט, לכל הפחות אין זיין שארפער פארם.

דער פריינדשאפטליכער טראקטאט, וואס איז געשלאסען געוואָרען צווישען איטאליען און אונגארן, רופט אפילו ארויס, געוויסע ספקות אין פרט פון זיין בעדייטונג פאר'ן שלום — די שונאים פון ביידע צדדים זעהען דערין איינע פון די רינגעלעך פון דער איטאליענישער פאליטיק ארומצורינגלען יוגאסלאוויע אלענפאלס אבער פערמינערט ער די מאמענטען פון מחלוקת אין דער נאהנטסטער צייט.

פאר א דערשיינונג אין דער ריכטונג פון שלום דארף מען געוויס פערצייכענען דעם דערפאלג פון די פראנצויזיש-סאוויעטישע אונטערהאנדלונגען בנוגע די רוסישע חובות.

נ. פ.

דער בית שני

און... קראקע

דער קראקאווער „אילוסטר. קוריער צאדזש.“ דערצעהלט נעכטען וועגען א קראקאווער איינוואוינער, א געוויסען יעקב מאזעס, וועלכער האט נישט לאנג פערענדיגט א גנויען מאדעל פון דעם בית שני.

דער דאזיגער יוד האט אויף זיין ווערק געארבייט 20 יאהר, און כדי צו דערגרייכען א שלימות אין דער אויספיהרונג פון דעם מאדעל האט ער זיך בענוצט מיט כל'ערליי ליטעראַרישע מאטעריאלען, וועלכע בעהאנדלען דעם בנין.

יעקב מאזעס — דערצעהלט די צייטונג — האט ממש קיין נעכט נישט געשלאפען, און זיין מוח האט אין משך פון די 20 יאהר בלויז בעשעפטיגט דער געדאנק וועגען פערענדיגען זיין ווערק.

נאכ'ן פערענדיגען א סך פלענער, האט מאזעס נישט לאנג צוריק קאנסטרואירט דעם מאדעל פון בית שני, וועלכער שטעלט מיט זיך פאר א קליינע געביידעלע צוויי מעטער די לענג, און וועלכער אלע מאסען זענען פראפארציאנעל אויסגעהאלטען מיט דער גרעסטער פרעציזקייט.

די צייטונג ווייסט אויך איבערצוגעבען, אז צו מאזעס'ן קומען צו פאהרען פון פערשידענע שטעדט א סך נייגעריגע, ווי רבנים, געלעהרטע, גלחים, ארכעאלאגען צו בעטראכטען דאס מערקווירדיגע ווערק — דעם רעזולטאט פון 20 יאהר אונערמידליכען שטודיום און ארבייט.

איטאליע, יוגאסלאוויע און אלבאניע.

(א בריף פון וויע׳).

די קריסטליכע פעלקער אויפ'ן באלקאן זענען בעפרייט. אבער טערקיי האט געלאזען א קליינע ירושה נאך זיך, פון וועלכער מען האט שוין געהאט און מען וועט נאך האבען פיל עגמת-נפש דאס איז אלבאניען. א קליין בערגיג לאנד ביים ברעג פון אדריאטישען ים. מיט א פערוואָרלאזטע, חרוב'ע שטאט. אין די טערקישע צייטען איז עס געווען א מין „טערקישע סיביר“, אהין האט מען פערשיקט די אומוויכטיגע, אומרוהיגע עלעמענטען, וועלכע האבען צווישען א'הרע ווילדע בערג אפגעפינסטערט זייערע יאהרען. דארט זענען זיי געווען אונגעפעדליך. אזוי האט מען אויך דעם פאלשען משיח שבתי צבי פערשיקט אהין און ער האט דארטען געפונען זיין סוף.

ווען מען האט זיך גאכ'ן באלקאן-קריג צוטיילט מיט'ן טערק'ס ירושה, איז אלבאניען אויסגעבליבען. קיינער פון די דעמאלדיגע יורשים, נישט סערביען, נישט גריכענלאנד, האבען נישט געהאט קיין חשק איינצושלינגען דאס לאנד. אזוי איז עס געשעהן, דאס אייראפע האט זיך געמוזט פערנעמען מיט דער ירושה, ווי דער שטייגער איז, האט מען בענומען זוכען א פרינץ, וואס זאל אנגעהמען די קרוין פון נייעם קעניגרייך אלבאניען. אזוי ווי ביז איצט האט דייטשלאנד געליפערט דעם ארטיקעל אויפ'ן באלקאן, די דייטשען האבען געגעבען הערשער פאר גריכענלאנד, בולגאריען און רומעניען, האבען זיי שוין א חזקה אויף דעם. די גרויסע מיוחסים, די פרינצען פון האהענצאלערן ווימעלסבאך, האבען נישט געהאט קיין חשק צו דער קרוין; זי איז פאר זיי געווען צו קליין און שמעכעדיג... ענדליך האט מען געפונען דעם פרינץ פון וויעד, עפעס א פרינץ פון אנ'אויסגעשטארבענער דינאסטיע, און ער האט בעוויליגט אנצונעהמען די קרוין אבער ער איז דארט לאנג נישט פערבליבען.

דער פרינץ איז קוים א לעבעדיגער אנטלאפען און אלבאניען האט בעקומען אנדערע מושלים, היימישע, וועלכע האבען אויך נישט געהאט קיין גרעסערע הצלחה.

איצט איז די לאגע געווארען אנדערש. דאס קליינע בארג-לאנד מיט איהרע ווילדע שבטים, האט בעקומען נייע שכנים. פון איין זייט איז אויסגעוואקסען יוגא-סלאוויען, א מדינה, אין וועלכער עס זענען אריין דאס אמאליגע סערביען, מאנטענעגרא, באסניען, הערצעגאווינא מיט סלאוואניען, קראאציען, א מדינה מיט א אייראפעאישען פארנעהם. פון דער צווייטער זייט האט זיך איטאליען צוגערוקט גאר נאהענט. צווישען אזעלכע צוויי פעטע שכנים לוינט זיך צו רייבען און עס האט זיך אנגעהויבען א פאלימיש שפיל אויפ'ן באלקאן-שפיגעל, צווישען די ביידע מחותנים.

אלבאניען איז נאטירליך אנ'אונאפהענגיגע, אייראפעאישע רעפובליק; מעהר נישט וואס מען ווייסט נישט ווער עס איז אייגענטליך דארט דער פרעזידענט. עס חזר'ט זיך דארט כסדר איבער די מעשה פון „חד-גדיא“. פריהער האט דארט געהערשט פאן גאלי און דער פרעזידענט אחמעד צאגו איז געווען אין גלות אין יוגא-סלאוויען. אין יאהר 1924 איז אחמעד צאגו בעפאלען מיט א מחנה זיין געגנער, האט פערכאפט די מאכט און פאן גאלי איז אנטלאפען קיין איטאליען. אזוי שפילט זיך אפ די קאמעדיע, וואס מען האט גערופען אמאל רעוואלוציע אויפ'ן באדען פון קליינעם, ווילדען אלבאניען אבער דאס איז נאר די קליינע פאליטיק. אויסערדעם שפילט נאך ארום דעם לאנד א גרויס פאליטיק.

אין יאהר 1915 האט איטאליען געשלאסען א געהיימען אפמאך מיט דער דעמאלדיגער קאאליציע און דערפאר האט מען איהר, צווישען אנדערע מתנות, אויך צוגעזאגט א פראטעקטאראט איבער אלבאניען. איהר יאהר 1917 האט איטאליען געמעלדעט איהר פראטעקטאראט איבער אלבאניען אבער סערביען האט נישט געוואלט דערקענען און ווען עס איז געקומען אין ווערסאל צום שלום האט מען איטאליען און די הבטחות, וואס מען האט איהר געגעבען כמעט פערגעסען. די דעמאלדיגע איטאליענישע פאליטיקער האבען ווי מספים געווען מיט דעם און אין יאהר 1925 האט זשאלס געשלאסען אנ'אפמאך מיט אלבאניען, אין וועלכען עס ווערט איהר גאראנטירט די זעלבסטשטענדיגקייט. דעמאלסט איז מען אויך דורכגעקומען מיט יוגא-סלאוויען בנוגע פיומע און עס איז אלץ געווען אין בעסטער ארדנונג.

דאס איז אלץ געווען פארן פאשיזם. מוסאליני האלט אבער אנדערש. ער זוכט אין דער וועלט "נייע לענדער פאר דער איטאליענישער עקספאנסיע. ער האט טענות אויף אלזשיר, טוניס, אויף ניצא, אויף סיריען. ער זעהט, אז די וועלט איז געווארען פערטיילט איידער ער האט זיך בעוויזען ער האט אויך טענות אויף אלבאניען. און צום אומגליק, וואס אומעטום שטויסט זיך זיין אפעטיט אן אויף לענדער, וואס געהערען צו פראנקרייך אדער פראנצויזישער פראטעקטאראט.

אין ענגלאנד פערשטעהט מען די תביעות. אין ראפאלא איז מיט א יאהר צוריק בעלייגט געווארען דער יסוד פאר א ענגליש-איטאליענישע צוזאמענארבייט. שפעטער האט זיך אין ליווארנא ווידער געטראפען טשעמבערלען מיט מוסאליני און די וועלט האלט, אז דארט זענען געווארען געצייכענט די ליניע פון דער בשותפות'דיגער ארבייט. וואס דארט איז געווארען אפגעמאכט איז נישט בעוואוסט. מען ווייס אבער, אז ענגלאנד איז דער פאשיזם אין איטאליען ווי בכלל אין אייראפא, גאנץ אנגענעהם. זי דארף האבען מוסאליני, אלס שותף אין דעם מארש קעגען די סאוויעטען, וואס וועט סוף כל סוף אמאל מוזען פארקומען. איצט איז שוין קלאהר, דאס ענגלאנד האט אנגעוויזען איטאליען אויפ'ן באלקאן, וואו זי קען דערווייל אנווענדען איהר ענערגיע. אין דער ערשטער שורה קומט דא אין בעטראכט אלבאניען.

און די לאגע איז פאר איטאליען דארט זעהר גינסטיג. אחמעד צאגו דער הערשער פיהלט זיך נישט זיכער אויפ'ן בענקעל אויב זיין געגנער קען דערווארטען הילף פון איטאליען. ער האט דערום זיך צוגעבויגען צו רוים, די אלבאנישע מלוכה באנק געפינט זיך נישט אין לאנד נאר אין איטאליען. אויך די וויכטיגע אינזעל סאסענא, וואס בעהערשט דעם אלבאנישען ברעג און פערשליסט דעם דורכגאנג אין אדריאטישען ים, איז אין איטאליענישע הענד. אין דער לעצטער צייט האט איטאליען געשלאסען א פערטראג מיט אלבאניען, איהרע אינזשעניערען בויען דארט וועגען, איהרע אפיצירען מושטרירען די סאלדאטען און אינמיטען דער „פרעהליכער ארבייט“ הערט זיך א געשריי: יוגאסלאוויען וויל פערכאפען אלבאניען!

ווי מיר האבען געזעהן, האנדעלט זיך דא וועגען א געשעהענעם פאקט, וועגען א ענגליש איטאליענישער פאליטישער ריכטונג געגען וועלכער קיינער קען גארנישט אויפטון. די איינציגע האפנונג פון יוגאסלאוויען האט נאך געקענט זיין פראנקרייך, וועלכע איז די שיצערין פון די אלע נייע מלוכות וואס זענען ענטשטאנען אין אייראפא. אבער אין דעם פאל קען פראנקרייך גארנישט העלפען, ווייל אלבאניען דארף זיין דער קרבן אויב נישט אלבאניען הויבען זיך אן טענות אויף טוניס, קארסיקא, מאנזשער, ניצא א. א. וו. אלץ זאכען וואס ליגען פראנקרייך א סך נעהנטער ווי דאס ווילדע אלבאניען.

עס האט אויסגעזעהן, אז מיר האבען ווידער א מלחמה אין אייראפא, אז דאס פולווער-פאס אויפ'ן באלקאן האט זיך ווידער אנגעצונדען און איהרע פלאמען כאפען ארום א האלבע וועלט. אבער די דערפאהרונג האט אונז שוין געלערנט, דאס קוים איז אין ערשטען מאמענט נישט בעקומען צו קיין בלוט-פערגיסונג, קוים האבען די הארמאטען נישט אנגעהויבען רעדען, וועט די שחיטה ווערען אויסגעמיטען. איבערהויפט האט פראנקרייך פערשטאנען איהר אינטערעס און האט געראטען איהר שיצלינג יוגאסלאוויען זיך צו האלטען רוהיג און לאזען דעם פעלקער-בונד ער זאל ווייזען וואס ער קען.

דער פארשלאג איז ארויסגעגאנגען פון ענגלאנד און פראנקרייך, האט איהם געדארפט אונטערהאלטען. זי האט עס אבער געטון נאר מיט איין האנד. די פראנצויזישע דיפלאמאטיע האט זיך דא געפונען אין א פערלעגענהייט צוליב דעם, וואס אין פאל פון א פעלקער-בונד-אינטערווענץ, וואלט דער דייטשער מיניסטער שטרעזעמאן געדארפט דא שפילען די ערשטע פידעל און דאס קען מען דערווייל איהם נישט פערגינען. גלייכצייטיג האט מען מורא פאר א קאמפראמיטאציע, אין פאל ווען מוסאליני וועט נישט איינגעהן אויף דעם פסק, וואס די קאמיסיע וועט ארויסטראגען. און די איטאליענישע פרעסע גיט אנצוהערען, אז דער קריג מיט יוגאסלאוויען, אויב עס זאל דערצו קומען, ווערט בעטראכט אלס קאלאניאל-קריג, וועלכער גייט קיינעם נישט אן...

דער פעלקער-בונד האט איצט א שווערע אבער א דאנקבארע אויפגאבע: אפצוהאלטען אייראפא פון א נייעם וועלט קריג און איינארדנען דעם באלקאן, ער זאל נישט זיין קיין אייביגע סכנה פאר אייראפא.

י. פ.

Dr. H. RAKOWSKI

אינערליכע קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען פון

זאוואדזקא 25

אויף **זאוואדזקא 8,**

פראנט, 1. שטאק, טעל. 37-34. 107

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. פאר לונגען-און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אן פונאכמיטאג — 5 ביז 3

נייער פאָלקסבלאַט
11. אַפּריל 1927.

דאָס לאָדזשער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
11. אַפּריל 1927.

11
מאָנטאָג
ט
ניסן תרפ"ז

אַפּריל
זון-אויפגאַנג 5.37
זון-אונטערגאַנג 5.50
לענג פון טאָג 12,13

פון קראַנקען-קאַסע.
הכנות אַרויסצושיקען קראַנקע אין קור-ערטער.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אָנהויב פון זומער-סעזאָן אין די קור-ערטער, האָט די היילקאָמיסיע ביי דער קר.-קאַסע אין לאָדז, וועלכע בעשטעהט פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען, אָנגעהויבען קוואַליפיצירען קראַנקע, מיטגל. פון קר. קאַסע, אַרויסצושיקען אין די קור-ערטער: בוסק, שטשאַווניץ, אינאָוורואַצלאַוו, קריניץ, ראַבקע און זאַקאָפּאַנע.

דער קוראַציע-סעזאָן הויבט זיך אָן ד. 1. מאַי און דויערט ביז'ן 1. אָקטאָבער ה. י. ד. ה. 5 חדשים.

די ערשטע גרופּע קראַנקע, ווערט אַרויסגעשיקט ד. 30. אַפּריל ד. י. אין דער צאָהל, 120 דערוואַקסענע אין בוסק און שטשאַווניץ, ווי אויך 60 קינדער אין ראַבקע.

בכדי פערזיכערן ווי געהעריג דאָס איבערפיהרען די קראַנקע, האָט די קר. קאַסע זיך געוואָנדען צו דער באַהן-דירעקציע אין וואַרשע, מיט דער בקשה צוצומיילען אין דער צייט פון סעזאָן, ספּעציעלע פערזאָנען, וועלכע וואָלטען בעדינט צום איבערפיהרען די קראַנקע אין די אויבענדערמאָנטע קור-ערטער.

גלייכצייטיג, האָט די פערוו. פערזיכערט פאַר די קראַנקע אַ אויסנאַבוסען איבערפאָהר פון די באַהן-סטאַציעס ביז צו די ווילעס אָדער פּענסיאָנאַטען, וועלכע זענען פערנומען דורך דער לאָדזער קר.-קאַסע.

פּאָקען.

(מ) פון 9-טען מאַי אָן טרעט-צו דער בעזונדהייטס-אַמט דורכצופיהרען פּאָקען-אימפּונגען ביי קינדער.

עס וועלען געשטעלט ווערען פּאָקען ביי קינדער, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1926.

דאָס אימפּען וועט פאָרקומען ביז'ן 21. מאַי.

וועגען דעם אָרט וועט בעזונדערס בעמאָלדען ווערען.

היינט
בלימעל-טאָג לטובת „בית מחסה לזקנים".

היינט מאָנטאָג שטעהען אין אַלע רוגעס דאַמען און הערן ביי טישלעך און פערקויפען בלימלעך לטובת דעם זקנים-הויז, מוז זיך יעדער דורכגעהער אָפּגעבען אַ חשבון איבער די וויכטיגקייט פון דער אינסטיטוציע, אַז ס'האַנדעלט זיך וועגען אויספּערטיגען דעם נייעם בנין, אויף וועלכען ס'וואַרטען 300 נפשות, אַ גרויסער טייל געוועזענע סוחרים, בעלי הבתים, וואָס זענען אַנגומעלט אַליין געוועזען נותנים לטובת הכלל.

דאַריבער דאַרף קיינער נישט אַריבערגעהן מיט פערלעגטע הענד, נאָר יעדער איינער מוז זיך בעטייליגען מיט גרעסערע מטבעות. יעדער פון אונז מוז בעטראַכטען די גרויסע מצוה פון אויספּערטיגען וואָס פריהער דאָס נייע הויז און, אָפּגעבען כבוד די מענשען, וואָס אָפּפערן זייער צייט און זיצען שעהן לאַנג אויף דער גאַס.

ס'זאָל דעריבער קיינעם נישט שווער פאַלען, צו געבען זיין טייטערל און פריינוואַרפען אין דער פּושקע, וואָס מצאר לטובתו און לטובת דעם בית מחסה לזקנים".

ב. א. גליקסמאַן.

א פייערליכע ערעפנונג פון נייע וויכטיגע אינסטיטוציעס ביי „טאָז".

(–) אין דער אָנוועזענהייט פון אַ גרויסער צאָהל איינגעלאַדענע געסט און פאָרשטעהער פון דער מלוכה און קאָמונאַלער מאַכט און געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, איז נעכטען פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון די נייע אינסטיטוציעס ביי דער געזעלשאַפט „טאָז".

אָנוועזענד זענען געוועזען: דער דירעקטאָר פון געזונדהייטס-אַמט ביי דער וואָיעוואָדזשאַפט, וועלכער האָט רעפּרעזענטירט דעם לאָדזער וואָיעוואָדע, שטאָדט-פּרעזידענט ה' ציניאַרסקי, פּרעזעס פון פינאַנץ-אַמט טאָוואָרניצקי, פּרעזעס פון דער דאָקטוירים-קאַמער ד"ר טאָמאַשעווסקי, אַ פערטרעטער פון דער סטאַראָסטווע, דער לייטער פון געזעלשאַפטליכער שוץ אין דער וואָיעוואָדזשאַפט, פאָרשטעהער פון שטאָדט-ראַט פּרעזידיום – ד"ר ראָזענבלאַט, פאָרשטעהער פון דער יודישער קהלה: פּרעזעס רוס, דאָזאָר ה' ניימאַן, דאָזאָר קאַראַ און סעקר. נאַדעל, פאָרזיצענדער פון קהלה ראַט – ה' ש. בודזינער, פאָרשטעהער פון די שטאָדט-ראַט-פראַקציעס, פון דער פּרעסע און אַ גרעסערע צאָהל געסט.

די פייערליכקייט עפענט מיט אַ קורצער רעדע דער פּרעזעס פון דער לאָדזער אָפּטיילונג פון „טאָז" – ד"ר גאָלדמאַן. ער דערמאָנט, אַז אויפ'ן צוזאַמענפאָהר פון די וואָיעוואָדעס אין וואַרשאַ האָט דער לאָדזער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט אין זיין רעדע געזאָגט, אַז די הויפּט-זאָרג אין לאָדז דאַרף זיין דאָס געזונד און ערציהונג פון אַרבייטער-קינד און דאָן דורך דעם קינד דאַרף געאימפּט ווערען דער יסוד פאַר'ן וואוילשטאַנד פון לאָדזער איינוואוינער. „טאָז" געהט אין דער דאָזיגער ריכטונג. זי טוט אַלץ, כדי צו דערהויבען דעם היגיעניש-מעדיצינישען מצב פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע איז צוזאַמען דערמיט אויך אַ טובה פאַר דער גאַנצער בעפעלקערונג. נאָכדעם, ווי ד"ר גאָלדמאַן בעגריסט די פאָרשטעהער פון דער מאַכט, געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס און אַלע אָנוועזענדע גיט ער דאָס וואָרט דעם ד"ר שיפמאַן.

ד"ר שיפמאַן זאָגט: היינט איז ביי „טאָז" אַ דאָפּעלטע פייערליכקייט: קודם כל די ערעפנונג פון די נייע אינסטיטוציעס און דאָן דער 5 יעהריגער יובילעאום פון דער עקזיסטענץ פון „טאָז".

דער רעדנער גיט אַן איבערבליק איבער די אויפגאַבען און טעטיגקייט פון „טאָז" און זאָגט, אַז „טאָז" האָט די אויפגאַבען נישט נאָר צו היילען שוין קראַנק-געוואָרענע, נאָר נאָך מעהר צו פערהיטען, אַז עס זאָלען קיין קראַנקע נישט זיין. „טאָז" אַרבייט אין פערשטענדיגונג מיט דער מלוכה מאַכט און האָט זיך אויסגעקעמפט די גלייכבערעכטיגונג אין די מלוכה'שע געזונדהייטס-אינסטיטוציעס, אַזוי איז „טאָז" געוואָרען אַ גלייכבערעכטיגטער מיטגליד אין דער מלוכה'שער ליגע צו בעקעמפען דעם שווינדזוכט. „טאָז" איז אויך איינגעלאַדען געוואָרען אָנטייל צונעהמען אין דער היגיענישער אויסשטעלונג, וואָס דאַרף איצט פאָרקומען, אין פערלויף פון דער 5 יעהריגער עקזיסטענץ האָט „טאָז" כמעט איינגאַנצען בעקעמפט דעם פאַוואוס (פאַרך), געגרינדעט רענטגען-סטאַציעס, סעקציעס פאַר שול-יוגענד היגיענע, זומער-קאָלאָניעס און האַלב-קאָלאָניעס, ווינטער-קאָלאָניעס אין אָטוואָצק און דרוזגעניק, גימנאַסטישע סעקציע, בראָטונגס-שטעל פאַר מוטערס, מילך-קיך פאַר קינדער, זויגלינגס-היים, אַמבולאַטאָריום פאַר שול-קינדער, דענטיסטישער קאַבינעט, מאָסען-פאַרלעזונגען א.א.וו. דער רעדנער ווענדעט זיך מיט אַן אַפּעל צו די פאָרשטעהער פון דער מאַכט ווייטער צו אונטערשטיצען די שווערע אַרבייט פון „טאָז".

אין נאָמען פון וואָיעוואָדע, וועלכער האָט נישט געקענט אָנוועזענד זיין, בעגריסט די פייערונג דער דירעקטאָר פון געזונדהייטס-דעפּאַרטאַמענט ד"ר סקאַלסקי. ער זאָגט, אַז „טאָז" אַרבייטענדיג פאַר דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע וואוינט דאָ און וועט שטענדיג דאָ וואוינען, טוט אויך אַ גרויסע הילפס-אַרבייט פאַר דער מלוכה.

אין נאָמען פון שטאָדט ראַט-פּרעזידיום בעגריסט דעם. ד"ר ראָזענבלאַט, אין נאָמען פון דער צענטראַלע „טאָז" אין וואַרשאַ דער גענעראַל-דירעקטאָר ד"ר וואולמאַן.

אין נאָמען פון דער רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט" און זיינע קאָלעגען זשורנאַליסטען בעגריסט רעד. לאַזאַר פוקס.

רעד. פוקס זאָגט, אַז די פּרעסע בילדעט דעם פאָקוס, וואו ס'קומען זיך צוזאַמען די שטראַהלען פון דער גאַנצער געזעלשאַפטליכער אַרבייט. די שטראַהלען זענען זעהר אָפט פינסטערע. מיר זענען געוואוינט צו זעהען די גאַנצע אָרימקייט פון יודישען פאָלק אין מיר זוכען אָפט די מיטלען, וועלכע זאָלען היילען די גרויסע וואונד פון יודישען קערפּער און נישט זי פערשמירען מיט פערשידענע פּלאַסטערס, מיר זוכען די זעלבסט-שוץ. נעגען די גרויסע אומגליקען פון דער יודישער בעפעלקערונג, און פון דעם מבול אינסטיטוציעס, געזעלשאַפטען און חברות טיילען זיך אויס די צוויי סאָציאַל-געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס „אָרט" און „טאָז", וואָס זענען אָט די זעלבסט-שוץ, וועגען וועלכע ס'איז גערעדט געוואָרען, פון „טאָז" הערט זיך נישט נאָר דער ריח פון כלאָראָפאָרם און יאָדאָפאָרם נאָר פון פעלד און זון. די פּרעסע האָט שטענדיג אונטערשטיצט ענדיגט דער רעדנער, און וועט ווייטער נישט אָפּזאָגען איהר שטיצע דעם „טאָז" און די גאַנצע יודישע געזעלשאַפט דאַרף זיך שטעלען אין די רייהען פון „טאָז".

אין נאָמען פון „אָרט" בעגריסט ד"ר איינער, עס בעגריסט אויך אַ דעלעגאַט פון בושטשינער „טאָז" און עס ווערען אָרויסגעלייענט אַ גאַנצע רייהע בעגריסונגס-דעפּעשען פון סעקאָטאַר קערנער, ווילנער „טאָז", רעדאַקציע „פאָלקסצייטונג", וואַרשעווער „טאָז" און א.א.וו.

דאָן בעזוכען די געסט די ניי-בעשאַפענע אינסטיטוציעס: דעם זויגלינגס-היים, מילך-קיך, בראָטונגס-שטעלע פאַר מוטערס, אַמבולאַטאָריום פאַר שול-קינדער און דעם דענטיסטישען קאַבינעט. די אינסטיטוציעס האָבען אויף די געסט געמאַכט דעם בעסטען איינדרוק.

אַז אַ פאַבריקאַנטעל פערגליסט זיך:
איז איהם קנאַפּ אין לאָדז, נאָר ער זוכט אין וואַרשאַ.

(–) מיט אַ קורצער צייט צוריק איז די וואַרשאַווער פּאָליציי אַלאַרמירט געוואָרען, אַז עס איז אויף אַ געהיימניספולען אופן פערשוואונדען געוואָרען די טאָכטער פון אַ רייכען וואַרשאַווער סוחר, וולאַדיסלאַוואַ ג., 15 יאָהר אַלט.

צוליב דעם, וואָס עס איז געוועזען אַ פערדאַכט, אַז דאָס יונגע מיידעל איז אַוועקגעפיהרט געוואָרען קיין לאָדז, האָט די לאָדזער פּאָליציי בעקומען אַ פאָראָרדנונג אָנצוהויבען אַן אַקציע מיט'ן צוועק צו געפינען דאָס פערשוואונדענע מיידעל.

די לאָדזער פּאָליציי האָט באַלד בעקומען אַ פערדאַכט אויף דעם פון לאַנג בעקאַנטען „פרעהליכען הייזעל" אויף ציגעל-גאַס 50, וואָס געהערט צו אַ געוויסער מאַריאַ שקודלאַטקאַ, (וועלכע האָט זיך אויך געהאַלטען אונטער פערשידענע אַנדערע נעמען און איהרע קרבנות האָבען זי גערופען „מוהמע יאַשינסקאַ).

דאָרט, אין דעם „הייזעל", האָט די פּאָליציי געפונען די 15 יעהריגע וולאַדיסלאַוואַ ג.

ס'האָט זיך אָבער אַרויסגעשטעלט, אַז די יונגע וולאַדיסלאַוואַ איז געקויפט געוואָרען ביי די „מוהמע" דורך אַ ריי-כען לאָדזער פאַבריקאַנט, וועמענס נאָמען די פּאָליציי בעהאַלט אין געהיימניש, ווייל די פערזאָן איז אין לאָדז זעהר פּאָפּולער. דער דאָזיגער „קונה" האָט זיין בעקויפטע „סחורה" שוין געהאַלטען אין איינקוואַרטירען אין זיינס אַ ספּעציעלע דירה.

נאָך אַן אונטערזוכונג אין סאַניטאַר-ציטליכען אַמט האָט די פּאָליציי אָפּגעפיהרט דאָס מיידעל קיין וואַרשאַ, צו איהרע עלטערן.

די „מוהמע" איז אַרעסטירט געוואָרען און דאָס „הייזעל" איז פערחתמ'עט.

גרויסער ערפאָלג פון מאַרק שוואַרצ'ס אויסשטעלונג.

אין משך פון נעכטיגען טאָג איז די אויסשטעלונג פון דעם קינסטלער מאַרק שוואַרץ בעזוכט געוואָרען דורך אַ גרויסען עולם.

די בילדער, סקולפּטור-ווערק און קופּער-בלעכען פון מאַרק שוואַרץ האָבען ביי אַלעמען אַרויסגערופען ענטציקונג. די אויסשטעלונג פון מאַרק שוואַרץ איז איצט דאָס געשפּרעך פון טאָג אין לאָדז.

יעדער ליבהאָבער פון קונסט און שעהנקייט, יעדער, ווער עס וויל האָבען אַ גייסטיגען אַ גייסטיגען און עסטעטישען גענוס – דאַרף בעזוכען די אויסשטעלונג פון מאַרק שוואַרץ.

די אויסשטעלונג איז אָפען אַ גאַנצען טאָג אין דעם גאָלדענעם זאַל פון „גראַנד האָטעל" (איינגאַנג דורכ'ן פּראָנט פּאַרטער).

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4.

„וואָך פון יודישען יתום".

די זאַמלונג פאַר דער „וואָך פון יודישען יתום" זענען נאָך נישט פערענדיגט. די טעג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון עקזעקוטיוו פון דער יתומים-וואָך און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען די זאַמלונגען ווייטער צו פיהרען. די זאַמלונגען אין גאַסען אין סחורות וועלען פאָרקומען חול המועד פסח. נאָך פסח וועט פאָרקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון אַלע אינסטיטוציעס, וואָס זענען געווען בעטייליגט אין דער אַקציע און ס'וועט בעשטימט ווערען ווי אַזוי צו פערווענדען דאָס געזאַמעלטע געלד און סחורות.

קריינער פעריעטאָן.
מ'מעג שוין דאַווענען...

יודען, איך האָב אייך אָנצוזאָגען אַ גוטע בשורה, אַן'אמת'ע בשורה טובה, גאָר פשוט, מ'מעג שוין דאַווענען, און טאַקע צוליב דעם, וואָס מ'האָט איינגעפיהרט ביי אונז „ליטשניקעס" צו די טעלעפאָנען...

– ?...

– איך זעה, אַז איהר פערשטעהט נישט, וואָס איך רעד צו אייך און איהר פרעגט: מה ענין שמיטה אצל הר סיני וואָס איינגענטליך האָט דער דאַווענען צו טון מיט די טעלעפאָן-„ליטשניקעס"? אָט וועל איך אייך מבאר זיין און איהר וועט זאָגען, אַז איך בין גערעכט.

די מעשה האָב איך שוין געהערט מיט אַ סך יאָהרען צוריק, איך האָב דאָס געהערט פון אַ גרויסען בעל-דרשן. נאָר איך האָב ביז יעצט נישט געהאַט די געלעגענהייט אייך איבער צו דערצעהלען.

– כידוע – האָט אָנגעהויבען דער בעל דרשן – דערצעהלען אונז אונזערע היילינגע ספרים, אַז קודם יצירת האדם, איידער דער מענש ווערט נאָך בעשאַפען, ווערט איהם באַשטימט, וויפיל מייל זיינע פוס זאָלען געהן דורך זיין גאַנץ לעבען; וויפיל ברויט און אַנדערע מאכלים זיינע ציין זאָלען צוקייען; וויפיל זיין מויל זאָל אויסרעדן; וויפיל ער זאָל לאַכען און וויפיל ער זאָל וויינען; וויפיל ער זאָל שלאָפען און דער עיקר, וויפיל ער זאָל דאַווענען און בכלל וויפיל ווערטער זיין מויל זאָל אויסרעדן.

סוף אָבער דער מענש איינע פון די דערמאָנטע זאַכען צופיל, דהיינו, ער עסט צופיל, אָדער ער טרינקט צופיל, ער שלאָפט צופיל, אָדער ער רעדט צופיל, איז ער זיך דערמיט מקצר די יאָהרען.

גאָמער אייך די זאַך בעסער אויסצושיינען, כדומה למשל, ווען אַ מענש רעדט צו פיל און אַ מענש רעדט אָפּ צופריה די צאָל ווערטער, וואָס ס'איז פאַר איהם בעשטימט, בלייבט איהם שוין איבער אויף דער עלטער גאָרנישט צו רעדען און ער איז זיך מקצר די יאָהרען...

ביי די ווערטער האָט זיך איינער אָנגערופען: „איך מעג אַ סך רעדען, ווייל איך שפּאַר אָפּ אַ סך ווערטער פון דאַווענען"...

איצט גאָמיר די זאַך פערשטעהן מיט'ן שכל הישר, ווען ס'איז קיין טעלעפאָן-„ליטשניקעס" נישט געווען און יעדערער האָט געפלוידערט דורכ'ן טעלעפאָן, וויפיל ער האָט נאָר געוואָלט, איז דאָס גאָר פאַר אונז געווען אַ גרויס אומגליק, ווייל מ'האָט אַזוי פיל געפּרעדט ביז ס'איז שוין אויף דאַווענען גאָרנישט געבליבען.

ביי מיר איז ברא כחמה, אַז דער מיניסטער האָט דאָס בכיון געמאַכט. ער האָט בחוש פערשטאַנען, אַז יודען רעדען צופיל אויפ'ן טעלעפאָן און עס בלייבט זיי לחלוטין לגמרי גאָרנישט אויף צו דאַווענען, האָט ער אַרויסגעגעבען די תקנה, אַז מ'זאָל זיך דאַרפען רעכענען מיט יעדען וואָרט צו רעדען דורכ'ן טעלעפאָן און עס וועט זיין שלום על ישראל.

איך זאָג אייך יודען, אַז סוף כל-סוף איז מאי דעביד המיניסטער-לטב עבוד, אָדער ווי זאָגט דאָס ווערטעל: ס'איז נישטאָ דאָס שלעכטע, וואָס זאָל זיך נישט אויסלאָזען אויף גוטס...

יודען, מ'מעג שוין דאַווענען...

שר של אש.

ס'איז שוין ערשינען
„דער יתום"
№ 6
מיט אַ רייכען אילוסטרירטען אינהאַלט.
צו בעקומען אין אַדמיניסטראַציע:
שענקעוויטש-גאַס 5/8.

50 טויזענד רובל שטיצע

האָט דער רוסיש-סאָוויעטישער טעקסטיל-פעראיין פאַר-געלעגט די שטרייקענדע לאָדזער טעקסטיל-אַרבייטער.

(–) די טעג האָט די צענטראַלע פון טעקסטיל-קלאַסען-פעראיין אין לאָדז דערהאַלטען אַ בריף פון דער טעקסטיל-אַרבייטער-צענטראַלע אין סאָוויעט-רוס-לאַנד, וועלכע לעגט פאָר פאַר די לאָד-זער טעקסטיל אַרבייטער 50.000 רובל אַלס שטיצע פאַר'ן שטרייק-פאָנד.

דער קלאַסען-פעראיין האָט געענט-פערט מיט אַן'אָפּזאָג און ערקלערט, אַז אויב דער טעקסטיל-פעראיין וואָלט זיך געווענדעט נאָך הילף, וואָלט ער זיך געווענדעט צום אַמסטערדאַמער אינטער-נאַציאָנאַל, אין וועלכען ער איז אַנגע-שלאָסען. איבריגענס איז שוין איצט נאָכ'ן שטרייק און די פראַגע איז מעהר נישט אַקטועל.

„אגודה" פאָדערט אַ זיצונג פון קהלה-ראַט אויף דינסטאָג.

(–) נעכטען 9 אַ זייגער אין אָווענד האָט די לאָדזער „אגודה"-פראַקציע אַריינגעגעבען אין דער קהלה אַ בריף צום פרעזעס בודזינער, מיט אַ פאָדע-רונג, אַז אויף דינסטאָג זאָל צונויפגע-רופען ווערען אַ זיצונג פון קהלה-ראַט.

דער בריף איז אונטערגעשריבען גע-חתמ'ען דורך 14 אגודה פרנסים.

ס'האַנדעלט זיך דאָ וועגען דער פסח-אַקציע,

מחמת דער פרעזעס בודזינער איז אין דער קהלה נישט געווען, האָט דעם בריף אָפּגענומען דער סעקרעטאַר ה' נאַדעל.

פערזאַמלונג פון קאָאָפּעראַטיוו „האַמער".

אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' מ. בודא איז פאָרגעקומען, אין לאָקאַל פון טראַנ-ספּאָרט אַרבייטער-פעראיין (לאַגעווניצקאַ 4) די אַלגעמיינע יעהרליכע פערזאַמלונג פון אַרב. פערבר'כס קאָאָפּעראַטיוו „האַמער".

אַ בעריכט פון דער פערוואַלטונג פאַר'ן יאָהר 1926 האָט איבערגעגעבען ראַטמאַן האַלענדערסקי. דער קאָאָפּעראַ-טיוו צעהלט 2.200 מיטגלידער, האָט 6 געוועלבער, אַ בעקעריי און אַן אַר-בייטער-רעסטאָראַן. דער אומזאַץ פאַר'ן יאָהר 1926 האָט בעטראָפען 400 000 זל. אין יאָהר 1926 האָט דער קאָאָפּע-ראַטיוו געעפענט אַ ניי-געוועלב אויף זאַוואַדזקאַ 12 און אַן'אַרבייטער-רעס-טאָראַן אויף זגערזשער 15.

די געזעלשאַפטליך-אויפקלערונגס אָפּ-טיילונג האָט איינגעאָרדנט אייניגע פאַרלעזונגען וועגען דער בעדייטונג פון דער אַרבייטער-קאָאָפּעראַציע.

דעם בעריכט פון אויפזיכטס-ראַט האָט אָפּגעגעבען מ. פעדער און פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע י. באַרענשטיין.

נאָך אַ לעבהאַפטער דיסקוסיע ווערט אַנגענומען אַ רעזאָלוציע, וועלכע בע-שטעטיגט דעם בעריכט פון בילאַנס און דריקט אויס דער פערוואַלטונג צוטרוי און אַנערקענונג פאַר דער איבערגע-בענער אַרבייט. ס'ווערט געוועהלט אַ ראַט פון 15 פערזאָן און אַ פערוואַלטונג פון די ה"ה: ל. האַלענדערסקי, יוסף זיל-בערבויגען און ש. עדעלמאַן. צום סוף פון דער פערזאַמלונג ווערט אָנגענומען אַ פּראָטעסט-רעזאָלוציע געגען די פרובען פון דער רעאַקציע צו ענדערען די דעמאָקראַטישע וואַהל-אָרדינאַציע

טעאַטער „סקאַלאַ", צעגעלניאַנאַ 18.

גאַסטשפּילען פון וואַרש. יוד. קונסט-טעאַטער „ו.י.ק.ט."

אונטער דער לייטונג פון

אידאַ קאַמינסקאַ און זיגמונד טורקאָוו

היינט געזעגענונגס-פאָרשטעלונג!

הײַנט, מאָנטאַג, ד. 11 אפּריל, 8.30 אָוו. געזעגענונגס-פאָרשטעלונג

די ראָמאַנטישע נאַכט

קאָמעדיע-וואָדעוויל אין 3 אקטען פון ה. באַלווין

אַנסאַמבל פון „הויקט" לויט'ן א.ב.: פרויען: אַלטבוים סאָניע, קאַמינסקאַ אידאַ, ראַפּעל מרים. הערען: גרודבערג יצחק, ראָמבּ אדם, הירשפעלד זלמן, טורקאָוו זיגמונד, מאַנדעלבליט יעקב, מעלמאַן מאיר, מאַקסימאָוו מ. עפּשטיין בנימין. אַנהויב פון די פאָרשטעלונגען: פּינקטליך האַלב 9 אָווענד. די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטען — אין קאַסע. אַדמיניסטר.: מ. מאַקסימאָוו.

די „ליטשניקעס"

בעשווערען די פּאָליצײַ-אַרבייט

(ס) דאָס איינפיהרען די טעלעפאָן-„ליטשניקעס" האָט שוין אין די ערשטע טעג געגעבען „פרוכטען". קודם-כל בע-קלאָגען זיך די פּאָליציאַנטען, אַז זייער אַרבייט ווערט בעשווערט דערמיט, וואָס אין פאַלען, ווען זיי דאַרפען אַלאַרמירען די קאָמיסאַריאַטען אָדער רופען הילף (בפרט אין די עקען שטאָדט), לאָזט מען זיי אין ערגיץ נישט אַריין קלינ-גען דורכ'ן טעלעפאָן, אָדער מ'פער-לאַנגט 20 גראָשען.

אויסער דעם קענען פּריוואַטע מענ-שען נישט מעלדען די קאָמיסאַריאַטען וועגען פאַרפאַלען אָדער גנבות.

עס איז אויך בעשווערט די אַרבייט פון די דאָקטוירים פון דער קראַנקען-קאַסע, „לינת הצדק" א. אַז. וו., וועלכע דאַרפען אָפט-מאָל ביינאַכט רופען הילף.

פּרעסע-קאָנפערענץ אין רע-טונגס-קאָמיטעט.

(–) נעכטען אין אָווענד איז אין היי-גען רעטונגס קאָמיטעט פאָרגעקומען אַ פּרעסע-קאָנפערענץ. דער פאָרזיצער פון רעטונגס-קאָמיטעט ה' בודזינער און רעדאַקטאָר אוגער האָבען אינפאָר-מירט די פערטרעטער פון דער לאָדזער און וואַרשאַווער יודישער פּרעסע וועגען דער דורכגעפיהרטער טעטיגקייט פון'ם רעטונגס קאָמיטעט און וועגען זיינע פּלענער און מעטאָדען פון דער אַרבייט אויף דער נאָהעגטסטער צו-קונפט.

פּראָטעסט געגען אַרביטראַזש

(§) אין זאַל פון „אימפּעריאַל" איז נעכטען פאָרגעקומען אַ מיטינג פון ג. פ. ר.

די רעדנער האָבען אַרומגערעדט די איצטיגע לאַגע און שאַרף געטאַדעלט דעם אורטייל פון דער אַרביטראַזש-קאָמיסיע, וועלכע האָט בע'עולה'ט די טעקסטיל אַרבייטער.

צום סוף איז אַנגענומען געוואָרען אַ פּראָטעסט רעזאָלוציע געגען דעם אַר-ביטראַזש-אורטייל, וועלכער איז אַנגע-וואָרפען געוואָרען די אַרבייטער.

אין די אַפּטייקען.

הײַנטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען ביינאַכט פאָל-גענדע אַפּטייקען: עפּשטיין (פּעטריקאָ-ווער 225; באַרטאָשעווסקי (פּעטריקאָ-ווער 95; ראָזענבלום (ציגעל-גאַס 12); גאָרפיין (וואָלטשאָנסקאַ 54); קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעיסקאַ 15).

דרינגענדער אויפרוף

צו דער לאָדזער יודישע בעפעלקערונג.

זייט 7 יאָהר האָט זיך אין אונזער שטאָדט איינגעבירגערט אַ שעהנע טראַ-דיציע: יאָהר-יעהרליך ווערען, דורכ'ן אונטערגעשריבענעם קאָמיטעט פערזאָרגט מיט כשר, פסח'דיג עסען, אַנ'ערך 700 ביז 800 פערלאָזענע, היימלאָזע, עלענ-דע קינדער, די אָרימסטע פון די אָרי-מע, די אומגליקליכסטע פון די אומ-גליקליכע; קינדער, וואָס זענען יתומים פון ביידע עלטערען אָדער פון איינעם, ווי אויך „לעבעדיגע יתומים", ד. ה. אַזעלכע קינדער, פאַר וועלכע זייערע פעראָרימטע עלטערען קאָנען לגמרי נישט זאָרגען.

די דאָזיגע אומגליקליכע יונגע נפשות, וועלכע האָבען נישט געהאַט דאָס „גליק" אַריינגענומען צו ווערען אין די פער-שידענע פערזאָרגונגס אַנשטאַלטען, צו-ליב מאַנגעל אין פּלאַץ, צוליב זייער עלטער אָדער ענהליכע סבות – האָט געדראָהט די סכנה, אַז אינ'ם הערלי-כען יודישען יו"ט פסח זאָלען זיי הונ-גערען, אָדער אין בעסטען פאַל, עסען דאָס טרוקענע חמץ פון אַ גאַנץ יאָהר.

די יודישע בעפעלקערונג אין אונ-זער שטאָדט, האָט אָבער מיט אַלע מעג-ליכקייטען זיך בעמיהט נישט צו דער-לאָזען צו אַזאַ ווייטאָג און שאַנד, זי האָט זייט 7 יאָהר, אויף יעדען פסח געהאָלפען דעם קאָמיטעט צו פערזאָר-גען די עלענדע קינדער מיט יום טוב-דיג כשר עסען.

אויך היי-יאָהר אָרגאַניזירט דער דער-מאָנטער קאָמיטעט די זעלבע אַקציע און ווענדעט זיך צו אייך, יודישע פרויען און מענער, מיט פאָלגענדען, הייסען אַפּעל:

זאָל יעדע יודישע פאַמיליע זיך פער-פליכטען צונעהמען צו זיך אַ היים, איין קינד אויף גאַנץ פסח, לויט דער רע-קאָמענדאַציע פון'ם קאָמיטעט, – בלויז צו בעקעסטיגען נישט צו שלאָפען, – און וועמען ס'איז אוממעגליך אַ היים צונעהמען אַ קינד, זאָל ער זיך בע-שטייערן לכל-הפחות מיט 5 זלאָטעס לטובת דער פערזאָרגונג מיט פסח'דיגע פּראָדוקטען, פאַר די קינדער, וועלכע וועלען נישט גענומען-ווערען אין קיין פּריוואַט-הייזער.

יודישע עלטערען! ווען איהר וועט זיצען ביים סדר און זאָגען דאָס טראַ-דיציאָנעלע יודישע „כל דכפין ייתי ויכול" – ווער ס'איז הונגעריג זאָל קו-מען און עסען – זאָל עס ביי אייך נישט זיין פוסטע פראַזע. אַ הונגעריג, פערלאָ-זען קינד, זאָל דורך אייך געזעטיגט ווערען.

יודישע קינדערלעך, די גליקליכע צווישען אייך, וואָס ווייסען נישט פון קיין עלענד און נויט! ווירקט אויף זיי-ערע ליבע עלטערען, זיי זאָלען ברענ-גען צו אייער יום-טוב-טיש אַנ'אָרים שוועסטער'ל אָדער ברודער'ל, כדי זיי, וואָס הונגערען אַ גאַנץ יאָהר, זאָלען מינדעסטענס, פסח זיין זאַט און פרעה-ליך.

יודישע שוועסטער און ברידער! העלפט אונז אין אונזער אַרבייט! מיט אונבעשרייבליכער אונגעדולדיקייט ער-וואַרטען פיל הונדערטער אומגליקליכע קינדער אייער הילף.

מעלדעט אייך בעצייטענס, וואַרט נישט אויף סאַמע ערב-פסח, ווייל מיר מוזען דאָך אין דער צייט וויסען, ווי-פיל קינדער מיר וועלען קאָנען פער-זאָרגען!

פערפליכטונגען צו בעקעסטיגען אַ קינד גאַנץ פסח, אָדער בעשטייערונגען נעהמט אָן דאָס קאָמיטעט-ביוראָ, טעגליך פון 5–7 נאָכמיטאָג, אינ'ם לאָקאַל פון'ם לאָדזער יוד. פרויען-שוץ-פעראיין זיע-לאָנאַ 11 טעל. 74–43.

אין נאָמען פון'ם קאָמיטעט פאַר השגחה איבער פערלאָזענע קינדער

הולדאַ קלאַק, טערעזאַ הייצמאַן, מרדכי חיים רומקאָווסקי, יהודא ליב אוריסאָן.

צום צוזאַמענפאָהר פון בעקליי-דונגס-אַרבייטער.

ערהנעכטען איז פאָרגעקומען אין בעקליידונגס-אַרבייטער-פעראיין די וואַהל-פערזאַמלונג צום צוזאַמענפאָהר פון בעקליידונגס-אַרבייטער, וואָס קומט פאָר אין וואַרשאַ דעם 22 אַפּריל. אין דער פערזאַמלונג האָט זיך אויך בעטייליגט אַ פאָרשטעהער פון דער וואַרשאַווער צענטראַלע.

די פערזאַמלונג עפענט ה' גרינשפּאַן. עס ענטוויקעלט זיך אַ לענגערע דיס-קוסיע וועגען צוזאַמענפאָהר און וועגען די וואַהלען.

צום סוף זענען פאָרגעקומען די וואַה-לען, אין רעזולטאַט זענען געוועהלט געוואָרען 2 דעלעגאַטען. 1 פון דער באַראָכאָוו גרופּע און 1 פון דער אָפּאָזיציע

„די שוואַרצע בריזאַנטעמע".

עקזאָטישער ראָמאַן.

(59

זיין מוטער איז זעהר יונג געשטאָרבען און איבערגעלאָזט דעם יונגען זוהן אַ גרויס פערמעגען.

דער יונגער דענדי האָט געפונען אַלץ, כדי דאָס פערמעגען, וואָס שנעלער צו לאָזען מיט'ן ווינט און דאָס איז איהם זעהר שנעל געלונגען.

אין איין שעהנעם פריהמאָרגען האָט זיך דער רייכער יורש אויפגעכאַפּט אַנ'אָרימאַן: אַלע הייזער גיטער, פּראַכטפולע שלע-סער האָט מען פערקויפט אויף ליציטאַציע.

וואָס זאָל אָנהויבען סון אַזאַ יונגער מאַן? אַ געכטיגער מיליאָנער, אַנ'אָפּגאָט פון דער פּאַריזער וועלט און אונטערוועלט. צו קיין אַרבייט האָט ער זיך נישט געקענט נעמען.

פּונקט אין דער צייט האָט מען אָנגעהויבען רעדען וועגען די אונגעהויערע גאָלד-גרובענס אין דעם ווייטען קאַליפאָרניען.

מען האָט דערצעהלט כשוף מעשה'לעך וועגען מענשען, וועל-כע זענען נעכטען געווען בעטלערס און היינט געוואָרען מיליאָ-נערען.

און צו דעם גאָלדענעם לאַנד האָבען זיך אָנגעהויבען צי-הען אונגליקליכע, וועלכע האָבען זיך נישט געפונען קיין אָרט אין זייערע היימאָטען, שלימזל'ס, אַוואַנטוריסטען, פערברעכערס, גלאָט מענשען, וועלכע זענען צו אַלעם געווען פעהיג א. א. וו. מען האָט פערקויפט, פערזעצט, וואָס מען האָט געקענט און זיך געלאָזט אין ווייטען וועג אַריין כאַפּען דעם בלויען פויגעל פון רייכטום.

צווישען דעם עולם האָט זיך אויך געפונען דער גראַף.

נאָך לאַנגע מאַטערנישען איז דער גראַף צוגעקומען צו'ן דעם געוואונשענעם ברעג פון סאַן-פראַנציסקאָ, וועלכער האָט זיך דאַ-מאָלסט גערופען ערבאַ-בוענע. דאָס איז געווען אַ קליין מעקסיקאַ-ניש דערפעל, אַ בלאָטיגס מיט 300 איינוואוינער.

די גרויסע כוואַליעס מענשען, וועלכע האָט זיך אָבער אַ לאָז געגעבען פון אַלע עקען וועלט צו דעם דערפעל, האָט דאָס דערפעל באַלד איינגעשלונגען:

אין משך פון עטליכע וואָכען זענען פון דעם טייך מיסורי צו סאַן-פראַנציסקאָ אָנגעקומען 18,000 מענשען און נאָך אין אַ פּאָר וואָכען האָט די בעפעלקערונג פון דעם ברעג דערגרייכט ביז 100,000 מענשען.

מען האָט געלעבט ווי עס האָט זיך געלאָזט: אין פּאַלאַטקע אונטער וואָגענס, אונטער פרייען הימעל א. א. וו. און יעדער טאָג האָט מיטגעבראַכט נייע מחנות מענשען.

פון פריהמאָרגען ביז שפּעט ביינאַכט האָט אין דעם טאַבאָר געוואָרט ווי אין אַ בינשטאָק. איינצעלווייז אָדער גרופּענווייז זע-נען די מענשען זיך צוגאַנגען אין פערשידענע ריכטונגען און מען האָט געגראָבען די ערד, ווי מויל-וואָרעמס פאָרזיכטיג אַרומגע-קוקט זיך, צי עס זעהט עמיצער נישט. פון די גאָלד-זוכער פלע-גען נישט שטענדיג אַלע צוריקקומען: און קיינעם האָט נישט צו-מאָל געפרעגט וואוהין דער מענש איז אַהינגעקומען, עס האָט קיינעם נישט געוואונדערט, ווען מען פלעגט פּלוצים געפונען דעם פערפאַלענעם טויט. די אַפטע מאָרדען האָבען קיינעם נישט איבערראַשט, עס האָט קיינעם נישט געאַרט. אין דעם איינעם ערשטען יאָהר זענען ביי די גאָלד-קוואַלען דער'הרגעט געוואָרען 1200 מענשען – 1200 מאָרדען!

עס איז נישט געווען קיין צייט זיך אָפּצושטעלען אויף אַזעלכע קלייניגקייטען. מענשען האָבען געברענט ווי אין פייער, מען האָט נישט געטראַכט וועגען גאָרנישט, אַ חוץ – גאָלד. מען האָט צומאָל נישט געהאַט קיין צייט צו טוישען אָדער צו וואַשען דאָס וועש. מען האָט איינמאָל אַרויסגעהאָנגען דאָס נאַסע מיט שווייס דורכגעדרינגענע העמד אויסטרוקענען און עס אַזוי ווידער אָנגעטון. דערצעהלט האָט מען וועגען אַ נאָמאַר, וועלכער איז געקומען אַהער פון איראָפּאַ נאָך אַ באַנקראָט, און אַ קורצער צייט פערדינט אַ גרויס פערמעגען.

דער נעלטיגער פאָרשטעהער פון דער פּאַריזער גאָלדענער יוגענד איז געוואָרען אַ מיטגליד פון דער פילפאַרביגער מחנה, וועלכע האָט איהם, אַריינגעשלונגען, איינגעזאַפּט אין זיך און ער איז אַריינגעצויגען געוואָרען אין דעם נייעם לעבען אַזוי, אַז עס איז איהם נישט געווען מעגליך אונטערצושיידען פון די פיל אַנדערע.

אויף די שמוציגע גאַסען, אין די רעסטאָראַציעס. קאַפע-שאַנטאַנען אומעטום, וואו עס זענען געקומען די גאָלד-זוכער און האָבען איבערגעלאָזט זייערע לעצטע פאַר גראָשען איז דער געוועזענער גראַף גאַסטאָן ראָוסע בולבאָן געווען אַנ'איינגער מענש.

ווי אַנדערע האָט אויך ער זיך בעוואָפענט מיט העקעל און אַ לאָפּאַטע און האָט מיט היץ געגראָבען די ערד אין דער האָפ-נונג, אַז אָט וועט ער אָנטרעפען אויף אַ גאָלד-אָדער, אָבער – אומזיסט. מיט ווערהאָג און קנאה האָט דער גראַף צוגעקוקט ווי עס ווערען בעררייכערט אַנדערע.

עס איז געווען צווישען זיי אַ געוועזענער צירק-קלאָון, וועלכער איז געוואָרען אַ באַנקיר, אַנ'איגטענדאַנט, וועלכער איז פער'משפט געוואָרען פאַר מיסברויכען. אַ געוועזענער קאָפּוליי-שער קשיאַנדז, וועלכער איז שטענדיג געווען בעוואָפענט פון קאָפּ ביז די פיס און וועגען וועלכען מען האָט געוואוסט, אַז דאָס גאָלד, וואָס ער פערשפּילט און פערטרינקט אין די קאַפע שאַנטאַנען געפונט ער נישט אין די גאָלד-גרובענס נאָר אויפ'ן ברייטען וועג מיט'ן רעוואָלווער אין די הענד...

(פאָרטזעצונג קומט)

דרייפאַכער זעלבסטמאָרד פון א יודישע יתומה אין ווארשא.

א טראַגעדיע פון א יונג-יודיש-מיידעל, וועלכע אָפּפערט איהר יונג-לעבען לטובת איהר אלטע מוטער.

אין ווארשע איז אין דער פאָריגער וואָך פאָרגעקומען אַ טראַגישער זעלבסטמאָרד פון אַ 15 יעהריגע יודיש-מיידעל לוציע גאָלדבערג, וועלכע האָט זיך אַראָפּגעוואָרפען פון 4-טען שטאָק אויף פלאַק-גושיבאָווסקיאַ 7 און פריהער האָט זי 2 מאָל אויסגעטרונקען סם.

דער דריי פאַכיגער זעלבסטמאָרד פון דער 15-יעהריגער לוציאַ האָט אַרויס-גערופען איבער דער גאַנצער שטאָדט אַן אויסערגעוועהנליך שווערען איינדרוק דאָס יודישע וואַרשא, וואָס לעבט דורך איבערהויפּט די לעצטע יאָהרען אַזוי פיל משוגה'דיגע מענשליכע טראַגעדיעס האָט נאָך וועגען אַזאַ פאַל, ווי מיט דער 15-יעהריגער זעלבסטמערדערין נישט געוואוסט.

די פאַמיליע גאָלדבערג איז גאַנץ גוט בעקאַנט אין וואַרשא. דער פאָטער, וועל-כער איז מיט 10 יאָהר צוריק געשטאָר-בען, האָט די יתומים און דער אלמנה איבערגעלאָזען אַ הויז און די גרעסטע פאַבריקען אין ווארשא פון סאָדע-וואַ-סער און אַ וואַסער-געוועלב. וועגען דעם אַז די יתומים זאָלען דאַרפען ליידען נויט קאָן נאָר קיין רייד נישט זיין. נישט אַנדערש, ווי עס האָט דאָ פּאַסירט עפּעס אַ לאַנג - דויערנדע אינערליכע פאַמיליען-דראַמע, וועלכע האָט געבראַכט צו אַזאַ אויסטערלישען קרבן.

מען ווייסט פיל צו דערצעהלען וועגען די אמת'ע סבות. אויך דער קרבן גופא האָט אין איינע איבערגעלאָזענע בריף דערצעהלט געגען ווען זי פראַ-טעסטירט אויף אַזאַ שרעקליכען אופן. צוליב אומבעוואוסטע סבות קאָן מען אָבער נישט אַרויסבעקימען די בריף, כאָטש די אייגענע שוועסטער און ברי-דער דערצעהלען אָפען, וואָס אין די בריף שטעהט.

עס האַנדעלט זיך דאָ וועגען איינעם פון די ברידער, וועלכער האָט ביסלעכ-ווייז איבערגענומען די הערשונג איבער די יונגערע יתומים. דער דאָזיגער הער זאָל זיך אַזוי האָבען אויפגעפיהרט בנוגע די יתומים און דער עיקר בנוגע דער אַלטער מוטער, אַז די פערשטאָרבענע לוציאַ האָט פסדר געדראָהט, אַז זי וועט זיך אַ „מעשה אָנטון"... איבערהויפּט האָט זי נישט געקאָנט פערטראָגען די ליידען פון דער מוטער. זי האָט נישט אויפגעהערט צו וויינען, אַז זי מוז פאַ-לען פאַר אַ קרבן, כדי אפשר אַזוי אַרום וועט זיך עמיץ אַריינמישען און עס וועט ווערען אַ סוף צו דער מוטער'ס פיין...

ווי מען זאָגט, האָט לוציאַ זיך פער-קלאָגט פאַר אַ לעהרערין פון דער גמי-נע-שולע אויף שליסקאַ 29. אַ טאָג פאַרן זעלבסטמאָרד, אַז זי וויל מיט איהר יונג לעבען פערבעסערען די לאַגע פון דער מוטער. די לעהרערין האָט שוין געגעבען דער פּאָליציי ערקלערונגען און אויך איבערגעגעבען דעם בריף, וואָס די זעלבסטמערדערין האָט איהר איבערגעלאָזען.

דאָנערשטאָג, 12 אַ זייגער ביינאַכט, איז ווי בעוואוסט, דער טראַגישער קרבן געשטאָרבען. אַרום 6 אַ זייגער, ס'הייסט עטליכע שעה פאַר'ן טויט איז די מו-טער געוועזען אין שפּיטאָל.

ווען די שטערבליכע לוציאַ האָט דער-זעהען די מוטער, האָט זי אַרויסגענו-מען פון מויל אַן אַרויסגעהאַקטען צאָהן און דערלאַנגט דער מוטער מיט די ווערטער:

— נאַ, מאַמע, אַן אָנדענקען פון מיר...

דיין זוהן, אהרן, וועט שוין איצט האָ-בען אַ גרעסערע ירושה...

די מוטער פרעגט דאַן:

— ווילסט לעבען לוציאַ?

— יאָ.. קרעכצט אויס דאָס אומגליק-ליכע קינד.

אין דער לעצטער מינוט האָט די קראַנקע בעקומען די לעצטע קאָנוואול-סיעס און די דינערשאַפט האָט דער מוטער מעהר נישט געלאָזט זיין ביי דער שטאַרבענדער. די מוטער איז אַרויסגעגאַנגען און געזאָגט דער דאָק-טער: „זיי געזונד". דערויף האָט מען געהערט פון דער שטאַרבענדער אַ שטי-לען „אמן"...

אין קאָרידאָר פון שפּיטאָל האָבען זיך בעת מעשה געהאַט פערזאַמעלט כמעט אַלע קינדער און אויך די נאָהענטסטע פאַמיליע. זיי האָבען זיך אַלע שטאַרק געקריגט מיט'ן זוהן אהרן, דער לעצ-טער האָט זיך געוואָרפען שלאָגען.

די נאָהענטע פאַמיליע טרעטען אַרויס נעריכטליך געגען דער פּערזאָן, וואָס האָט דורך זיין אויפפיהרונג געבראַכט צו אַזאַ טראַגישער לאַגע אין דער גאַנ-צער פאַמיליע. אלס אַדוואָקאַטען נעמען זיי דעם נח פרילוצקי און דעם אַדוו. פאַסכאַלסקי.

Dr. med. H. LUBICZ
צענטנעלניאַנאַ 43, טעל. 41-52
ספּעציאַליסט פער הויט, וועגעריש און פּע-טער-שוועכע קראַנקהייטען. 529
היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד

מאַלי פּיקאָן, פּאָלא נעגרי, ראַמאָן נאָוואַרא

האָבען זייער ערפאָלג צו פערדאַנקען זייער שעהנהייט!

ווילסטו אויך זיין שעהן???

טאָ קויף איין אויף פּסח דיין קאָסטיום, ווי: פוטער, זייד, קעל-נישע בלומען-וואַסער, פּערפומען, פערשידענע קרעמען איני-און אויסלענדישע צו די שאַרפסטע האַנהערענץ-פּרייזען נור ביי דער רעיעלסטער און סאָלידסטער פּערפומעריע פון

J. DRUKIER

11 ZAWADZKA 11

פאַר ענגראָס-סטען—גרעסערער ראַבאַט!

בעמ.: דאָס בעזוכען מיין געשעפט איז אָהן קויפצוואַנג.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז-און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע אַנפראַגען. וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בײַם דערלאַנגען אַן אַנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט אַריינגע-געבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 11. אַפּריל 1927.

5232 שניימיל פון קאַרקאָ:

עס איז אַ פראַגע צי איהר האָט אַליין אָפּגעצאָהלט דעם נישט נויטיגען סטעמ-פעל-אָפּצאָהל, צו דער שטייער-אַמט האָט עס פון אייך געפאָדערט. אין ביידע פאַלען האָט איהר דאָס רעכט צוריק-צופאָדערן דעם נישט געזעצליך בע-צאָהלטען סטעמפּעל-שטייער, אין ערשטען פאַל האָט איהר דאָס רעכט צו דערלאַנגען אַ רעקורס אין משך פון 1 יאָהר אין צווייטען פאַל אין משך פון 1 חודש.

5233 אַ הויזווירט פון פראַנציסקאַנער:

אַ נייע פאָדלאָגע איז מחויב צו מאַ-כען דער הויזווירט, דאַרף מען נאָר בלויז צורעכט מאַכען, מוז עס טון דער לאָקאַטאָר אויף זיין חשבון.

5234 אַ געליטענער פ. ל.

אומאָפּהענגיג פון גאַנג פון שטראָף-פּראָצעס, קאָנט איהר זיך פערגלייכען מיט'ן אָנגעקלאָגטען בנוגע דער ענטשע-דיגונג. דאָס פערגלייכען זיך נעמט נור ביי אייך אָפּ דאָס רעכט אַרויסצוטרע-טען געגען איהם מיט אַ ציוויל-אַקציע. דאַגעגען האָט דאָס אויסגלייכען זיך נישט קיין ווירקונג אויף דער שטראָף וואָס דראָהט דעם אָנגעקלאָגטען פאַר בעגיין דעם איינענטליכען פערברעך.

דאָס אויסגלייכען פונקט ווי יעדער אויקלאָר, מוז אומבעדינג פאָרקומען שריפטליך.

אויף עדות קאָן מען זיך אין געריכט אין אַזעלכע פאַלען נישט בערופען.

5235 קריימאַן.

די עלטערע שוועסטער איז אַ שטע-רונג פאַר דער אָפּיעקונסטוואָ.

P. P. 5236

אַן אויקלאָר איז גילטיג, ווען ער איז צושטאַנד געקומען מיט דער הסכמה פון אַ מעהרהייט מלוות, וועלכע פאַרטרע-טענס מוזען בעטרעפען מינדעסטענס 2/3 פון דער אַלגעמיינער סומע קאָנ-טראָלירטע און רעגיסטרירטע חובות.

5237 פ. נח.

אויב דער פּראָצעס איז אַנולירט גע-וואָרען לויט דער דעציזיע פון געריכט קאָנען די גלויביגער דערלאַנגען אין משך פון 4 וואָכען אַן אינצידענטאַלע אָנקלאַגע אין אַפּעלאַציע-געריכט. וועגען דער אַנולירונג פון פּראָצעס ווערט נישט מיטגעטיילט די פּראָאינטערעסיר-טע צדדים, נור עס ווערט בלויז אַרויס געהאַנגען ביים אַריינגאַנג אין געריכט וועגען דעם אַ געהעריגע בעקאַנטמאַכונג.

I. Krój. 5238

אייער קאָנטראַ אַגענט האָט געהאַנ-דעלט אומגעזעצליך. מען קאָן אויף דעם סמך דעם גאַנצען אָפּמאַך אַנולירען.

5239 פון טאַרגאָווע גאַס.

קיין גובה איז דאָ נישט. דאָס איז נאָר אַ צואייגונג פון אָנפערטרויטע זאַכען. דער פערברעכען איז פאָרגעזעהן אין אַרט. 574 פון שט. קאָדעקס. דער-לאַנגט אַן אָנקלאַגע צום פּראָקוראַטאָר-אַמט ביים קרייז-געריכט.

5240 פלאַצקער.

סיי פאַר נישט מעלדען דער פ.ק.או. וועגען נייעם וואוין-אָרט, סיי פאַר זיך נישט צו שטעלען צו דער לעצטער קאָנט. פערזאַמלונג, דראָהט נישט מעהר ווי אַרעסט עווענטועל אַ געלט-שטראָף.

Dr PRYBULSKI

זאַחאָדניאַ 1, טעלעפאָן 25-38

וועגעריש און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט, ראַטען: פון 4—5 נאַכט.

אוואויזונג

פון אַ גרויס צימער מיט אַ קוך אָדער 2 קליינע . . .

אין צענטרום פון שטאָט, ס'קען אויך זיין 2 גרויסע צימער אָהן אַ קוך אלס סובלאָקאַטאָר ווערט זאָפּאָרט געזוכט. מעקלערס בעוואונשען. אָפּערטען אונ-טער „I, D." אין אדמיניסטראַציע „נייער פאָלקסבלאַט".

די, וועלכע אזעוו האט פעראטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

(51

דער צענטראַל-קאָמיטעט איז זיך צונויפגעקומען. אַזעוו האָט געבעטען אַ וואָרט. ער האָט גערעדט שטיל, איינגעהאַלטען מיט אַ ווייבערענדען טאָן פון אַ מענש, וואָס ליידט שרעקליך, נאָר ער בעמיהט זיך מיט אַלע כוחות זיך צו בעהערשען. ער ווייסט נישט, האָט ער געזאָגט, צי ער האַנדעלט ריכטיג, נעהמענ-דיג אויף זיך ווייטער די לייטונג מיט דער קאַמפּס-טעטיגקייט און בלייבענדיג אין צענטראַל-קאָמיטעט אין דער צייט, ווען וועגען איהם געהען אַרום אַזעלכע מורא'דיגע קלאַגען און קאָמפּראָ-מיטירענדע בעשולדיגונגען. ער האַלט, אַז ס'וואָלט געווען גלייכער, ווען ער בעזייטיגט זיך איינגאַנצען פון דער אַרבייט. דער-מאָלט וועט גאָרנישט שטעהן אין וועג פון דער טעראָריסטישער טעטיגקייט, עס וועלען נישט זיין מעהר קיין אויסרייד פאַר קלאַ-גען. ס'איז דאָך לייכט זיך פאָרצושטעלען, אַז אויב עס וועט גע-שעהן אַ דורכפאַל אין דער קאַמפּס-אָרגאַניזאַציע, וועלען ווידער אויפשוואומען די קלאַגען וועגען פּראָוואָקאַציע, באַט ער וועט ווייטער פערנעהמען דעמזעלבען פּאָסטען, וואָס פריהער. פון דער אַנדערער זייט זעהט ער די אומגעהויערע שוועריגקייטען, וואָס וועלען זיך שאַפען, אויב ער וועט אַוועק פון דער אַרבייט; ער ווייסט, אַז אַלע מיטגלידער פון דער קאַמפּס אָרגאַניזאַציע פאָדע-רען קאַטעגאָריש, ער זאָל איגנאָרירען די קלאַגען. און דערצו ווי שווער דאָס איז נישט, איז ער געקומען צום אויספיהר, אַז ער דאַרף מעהר נישט זעלבסטשטענדיג אָננעהמען קיין בעשלו-סען, נאָר ער מוז בעטען די סאַנקציע פון צענטראַל-קאָמיטעט פאַר דער ווייטערדיגער טעטיגקייט.

די אַנוועזענדע האָבען גענומען בעווייזען אַזעוו'ן, אַז ער טאָר זיך נישט אָפּזאָגען פון זיינע עליכטען נישט אַלס מיטגליד פון צענטראַל-קאָמיטעט, נישט אַלס לייטער פון דער טעראָר יס-טישער אַרבייט. דאָס וואָלט קודם-כל געהייסען אַוועקוואַרפען די זאַך אויף גאָטס-בעראָט, ווייל קיין אַנדערע אָנפיהרער פון דער אַרבייט זעהען נישטאָ. צווייטענס, קאָן נישט פּרינציפּיעל נישט אַזעוו און נישט די פּאַרטיי זיך שטעלען אויפ'ן באָדען פון פאַ-סיווער זעלבסט שוץ. די קלאַגען קאָנען זיך צוליב דעם נאָך מעהר פערשטאַרקען; די, וועלכע פערשפּרייטען די קלאַגען, וועלען אין דעם פאַקט, וואָס אַזעוו איז בעזייטיגט געוואָרען, זעהן אַ בעוויז, אַז זיי זענען גערעכט. איבעריגענס, זענען די קלאַגען זיגלאָז און נאַריש און די פּאַרטיי דאַרף נישט זיך פערטיידיגען, נאָר בעשולדיגען פערפאָלגען די רכילות-טרייבער א.אַ.וו.

דער צ. ק. איז דאַן צוגעטרעטען צו דער אָפּשטימונג. יע-דער מיטגליד האָט אין קורצע ווערטער פאָרמולירט זיין מיינונג. מ'האָט געזאָגט: „אויב איהר, איוואַן ניקאָלאַיעוויטש, (אַזעוו'ס געוועהנליכער נאָמען אין דער פּאַרטיי פריהער האָט איז איהם אויך גערופען וואַלענטין קוזמיטש) האָט אין זיך געפונג אינ-נערליכען כוח צו איגנאָרירען די פערשידענע רכילות פון פער-שידענע הערען, דאַן טוט אַ שפּיי אויף אַלעדינג און בלייבט".

איינשטימיג איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אַזעוו זאָל פון דער אַרבייט נישט אַוועקגעהן.

אין דערזעלבער צייט ווען דער צענטראַל-קאָמיטעט פון דער ס.ר.'שער פּאַרטיי האָט איינשטימיג בעשלאָסען נישט אָפּצו-לאָזען אַזעוו'ן פון דער אַרבייט, איז געווען אַ מענש, וועלכער האָט מיט דער גאַנצער קאָטעגאָרישקייט און בעוואוסטזיין פון דער אומגעהויערער פערענטוואָרטליכקייט, וואָס ער געהמט דערפאַר אויף זיך, ערקלערט און וועגען דעם געמאָלדען דעם צענטראַל-קאָמיטעט אַז אַזעוו איז אַ פּראָוואָקאַטאָר, וואָס שטעהט שוין יאָהרענלאַנג אין דינסט פון דער צאַרישער אָכראַנע. דער צענ-טראַל-קאָמיטעט האָט די פּערזאָן אַרויסגעפאָדערט צו אַ געריכט. די פּערזאָן איז געווען וולאַדימיר בורצעוו.

(פאָרזעצונג קומט)

צוליב אַ טעכנישען פערזעהען איז אַרויסגעפאַלען דער עפּיזאָד וועגען דעם, ווי אַזוי עס איז אַרעסטירט און בעפרייט געוואָרען פון דער סעוועסטאָפּאָלער טורמע בארים סאַווינקאָוו. דער עפּיזאָד האָט געדאַרפט אַריינגעהן אין דער פאָרטזעצונג נ. 49 (נ. 81 „נייער פאָלקסבלאַט" פון 5-טען אַפּריל) צווישען די שורות: „דאָס וואָרט האָט געשריבען איהר זוהן?" און „צי האָט אַזעוו פעראַטען סאַווינקאָוו'ן"...

די געשיכטע פון סאַווינקאָוו'ס בעפרייאונג איז אויסערגעוועהנליך אינטערעסאַנט, אין איהר שפּילט די הויפּט-ראָלע דער יודישער רעוואָ-לוציאָנער זילבערבערג, וועמענס מוטיגקייט און דרייסטקייט עס האָט בשעתו אַרויסגערופען די אַלגעמיינע פערוואונדערונג.

איידער מיר וועלען איבערגעהן צו דער ווייטערדיגער ערצעהלונג פון בורצעוו'ן און דעם אופן, ווי אַזוי אַזעוו איז דעמאַסקירט געוואָרען, וועלען מיר איבערגעבען דעם עפּיזאָד וועגען סאַווינקאָוו'ס אַרעסט און בעפרייאונג. צוליב טעכנישע סיבות וועט זיך דאָס ווייטעריגע דרוקען פון „די, וועלכע אזעוו האט פעראטען" אָנהויבען פרייטאָג, ערב יום-טוב.

ל. ב.

פרייע טריבונע.

וועגן צאהלען דירה-געלד פאראויס

מיר האבען דעם כבוד צו בעטען די געעהרטע רעדאקציע צו געבען א נ'ארט פאר אונזער ערקלעהרונג אין אייער חשוב'ער צייטונג בנוגע דעם ארטיקעל אין „נייעם פאלקסבלאט" נומער 80 פון 4-טען אפריל אונטער דעם טיטעל „דירה-געלד בעדארף מען נישט צאהלען פאראויס".

לויט דעם געזעץ פון פאר דער מלחמה און לויט דעם ניי-געשאפענעם אויסנאהם פון לאקאטארען-שוץ-געזעץ, איז דאס צאהלען דירה-געלד פערפליכטענד פא-רויס אין די טערמינען, ווי עס איז גע-ווען איינגעפיהרט פאר דער מלחמה, אין יעדער שטאדט יעדען חודש, אדער יעדעס קווארטאל, יעדעס האלב יאהר אדער יעהרליך.

די שטאדט לאדז געהער צו דער קא-טעגאריע שטעדט, וואו געסערע וואוי-נונגען האבען געצאהלט קווארטאל-געלד פאראויס, טאג-וואוינער-וואוינונגען — וואך-ענטליך פאראויס.

דאס געזעץ איז אין קראפט און אין בינדענד און פערפליכטענד הן פאר דעם לאקאטאר הן פאר דעם געריכט, אנ-אויסנאהם מוז געמאכט ווערען דורך א בעזונדערען שריפטליכען קאנטראקט, וואו ביידע צדדים זענען מסכים אויף אנדערע יסודות שריפטליך.

דאס צאהלען דירה-געלד פאראויס, איז איינגעפיהרט אין אלע קולטורעלע לענדער, און עס עקזיסטירט נישט קיין געזעץ, וואס זאל ערלויבען צו צאהלען נישט פאראויס. —

דאס סיסטעם פון געמען וועקסלען פאר דירה געלד אין לאדז פאר דער מלחמה האט זיך נישט געבילדעט צום גינסטען פון הויז-בעזיצער, וועלכער האט בעקומען וועקסלען פאר א גאנץ יאהר פריהער אין די טערמינען זענען געווען צו צאהלען יעדען קווארטאל פאראויס.

עס וואלט געווען נאר צום שאדען פון די לאקאטארען, ווען זיי וואלטען זיך געלאזט אריינפיהרען אין א טעות דורך דעם דערמאנטען ארטיקעל און צוגעלאזט צו פראצעסען, וועלכע מוזען זיך ענדיגען צו זייער אונגינסטען און ברענגען צו נישט געוואונשטע רע-זולטאטען פון „זייטוטשעס" און עקס-מיסיעס.

דאס איז פערשטעהט זיך, שעדליך הן פאר דעם לאקאטאר הן פאר דעם פריוואט-איינציאסיווע פון אויכבויען נייע הייזער אין וועלכער דער הויז-בעזיצער שטאנד זעהט דעם איינציגען אויסוועג צו לינדערן די וואוינונגס-נויט און צו א פרייער קאנקורענץ צו פערביליגען דאס דירה געלד.

די ווירטשאפטס-קאמיסיע ביי דעם צענטראלען הויז-בעזי-צער-פעראיין פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע אין לאדז.

פון יודישע טעאטער.

ראמען ראלאנס „די וועלף".

אויסגעפיהרט דורכ'ן „וויקט" אונטער דער לייטונג פון אירא קאמינסקא און זיגמונד טורקאוו.

נישט ווייט פונם שלאכט פעלד, אונ-טער דעם געדונער פון הארמאטען, און אונטערן איינדרוק פון דעם אקארשט נישט-געלונגענעם אנגריף אויפ'ן שונא, קומט פאר די בעראטונג פון דעם גע-נעראל שטאב.

אין יעדער מפלה מוזען זיין שולדיגע. ווער איז דא דער שולדיגער? אין דער לופט הענגט דאס ווארט „פעררא-ט", עס איז דא א פעררעטער — און די „רויטע"-גענעראלען ווילען, אז די שולד זאל פאלען אויף דעם „ווייסען" גענעראל, אויף דעם אריסטאקראט ארוישען זיי, וועלכען זיי מוזען דולדען, ווייל ער האט אונטער זיך די ערפאהרונג פון דורות מיליטער-פראקטיק, ווייל דאס פאטערלאנד איז אין א סכנה און ער דער אריסטאקראט האט געשטעלט צו זייער דינסט זיין מיליטערישע בעהא-וועגטקייט, זיין לייב- און לעבען, זיין ליידענשאפטליכען טעמפעראמענט פון א הייסען פאטריאט.

אבער זיי די רויטע מאלקמענשען-גענעראלען גלויבען איהם נישט, זיי האבען צו איהם קיין צוטרוי נישט; און פיינט, פיינט האבען זיי איהם בתכלית השנאה, א זאלאגישער האס פון א פאלקס-מענש צו דעם „ווייסען ביין" צו דעם „בלויעם בלוט" צו דעם געבכיגען אריסטאקראט.

די שנאה צו דעם אריסטאקראט זוכט אן אויסוועג. אין איהם, אין דעם ווייסען זעהען זיי די סיבה פון זייערע מפלות.

דעם חשד געגען דעם ווייסען האלט אויך אונטער דער „פראפעסאר", דער גע-לעהרטער גענעראל טייע.

גענעראל טייע האט אין דעם מא-מענט, ווען דאס פאטערלאנד איז אין א געפאהר, געווארען אויס קאבינעט-מענש און געווארען א שווערד אין דער האנד.

ער ווארפט פאר דעם ווייסען גענע-ראל די בעשולדיגונג אין א דיסציפלין-בריך ביים אנפאל אויפ'ן שונא.

דער פראפעסאר פערשטעהט, אז דער ווייסער גענעראל האט נישט געקענט אנדערש האנדלען, ווי ער האט געהאנ-דעלט, ווייל דער פלאן פון אנפאל איג-גאנצען איז געווען אנ'אומיניגער, אבער אויך דער פראפעסאר האט פיינט דעם ווייסען גענעראל, און ער ערקלערט עס איהם אפען:

„איך האב פיינט רענעגאטען"!

אין עס שטשירען בעת מעשה די וועלפישע ציינער. עס הויבט זיך אן די וועלפישע שפיל.

דער ווייסער גענעראל שטעהט איינ-זאם און אליין מיט זיין ליבע צו דער פרייהייט און צום פאטערלאנד. עס גלויבט איהם קיינער נישט אין זיין אויפ-ריכטיגקייט אין דעם לאגער פון די רוי-טע, עס שיקען איהם קללות און תרמום זיינע געכטיגע פריינד און ברודער פון יענעם לאגער, פונ'ם לאגער פון די ווייסע. סיי די, סיי יענע ווילען איהם אומ-ברענגען און אט איז זיין איינענעם ברודער איינגעפאלען דער געדאנק ווי אזוי בעשטימט איהם אומצוברענגען.

אין פיינדליכען לאגער איז געווען בעוואוסט. אז אין רויטען גענעראל שטאב קומען פאר רייבונגען.

„איהר רייט אייך, טא אט האט איהר א ביין, בייסט אייך איינער דעם אנ דערען איבער די הלזער!" — אזוי האט פערשטאנען און ערקלערט שפע-טער דער גענעראל טייע, דעם אויפטו פון די געגנער מיט דעם פראוואקאטא-רישען בריף צום גענעראל ד'איראן.

אין דעם דאזיגען בריף פון דעם שונא צום ווייסען גענעראל ווערט ער כלומרשט בעדאנקט פאר זיין פעררע-טערישע טעטיגקייט... דעם בריף האט מען געפונען ביי אפיציר, וועלכער איז איבערגעלאפען פונ'ם פיינדליכען לאגער — ביי א שפיאן הייסט עס. דארף מען נאך בעסערע בעווייזען, אז דער ווייסער גענעראל איז א פעררעטער?

אין דער לופטען האט זיך די בע-שולדיגונג געגען איהם שוין סיי-ווי גע-טראגען.

דער משפט איז באלד געווען פער-טיג, עס האבען נישט געהאלפען די טענות פון דעם ווייסען גענעראל, אז דער בריף איז א פראוואקאציע. ער ווערט פער'משפט צו גיליאטינע, גע-קעפט צו ווערען.

ביים משפט, און ביי דער גאנצער געשיכטע מיט דעם שפיאן איז נישט אנוועזענד געווען דער גענעראל טייע. און ווען ער, דער געלערטער איז גע-קומען צו געהן; און מען האט איהם דערצעהלט די גאנצע מעשה, האט ער איבערלעגט גלייך געשהעהענישען אין זיין מוח און געקומען צום אויספיהר, אז דער בריף פון שונא איז ווירקליך א פראוואקאציע. מען דארף דעם ווייסען גענעראל ראטעווען, ווייל ער איז אונ-שולדיג; ער האט דעם רענעגאט פיינט, פיינט אלס רענעגאט, אבער די גערעכ-טיגקייט דארף זיין בלינד און פאר אלע גלייך:

גענעראל טייע פאדערט צוזאמענצו-רופען דעם ראט און ער טרעט ארויס אלס פערטיידיגער פון דעם ווייסען גע-נעראל ד'איראן, גלייכצייטיג בעשולדיגט ער איינעם פון די רויטע גענעראלען — ווערא אין דעם, אז ער האט געוואוסט וועגען גענעראל ד'איראן'ס אונשולד און האט איהם בכוון דערלאזט פער-משפט'ן צום טויט.

און דא ווייזט זיך ארויס נאך א וויכ-טיגער פסיכאלאגישער מאמענט. דער רויטער גענעראל ווערא, דער פארשטע-הער פון די פאלקסמאסען בעווייזט דא זיין האס אויך צו דער קאטעגאריע מענ-שען, צו די אינטעליגענטען.

— „איהר זענט שטענדיג פערטיידי-גער פון דער בורזשואזיע" — ווארפט ווערא מיט שנאה אין פנים אריין דעם גענעראל טייע.

עס העלפט גאר נישט, דעם גענעראל ד' איראן'ס קאפ, פאלט אונטער דעם גיליאטינא-מעסער... און עס פיהלט זיך אפילו צום סוף פון דער פיעסע, אז די שנאה וועט זיך איצט איבערטראגען אויפ'ן געלעהרטען דעם גענעראל טייע און שפעטער אויפ'ן פארזיצער בענע, און וויטער — איינער אויפ'ן אנדערען.

ווייל... „האמא האמיני לופוס עסט" (א מענש איז פאר א מענשען א וואלף) דאס איז די מאטא, וועלכען רער אוי-טאר ראמען ראלאן האט געשטעלט אי-בער זיין דראמע.

אבער אין דער דראמע גופא זענען פערהאן מאמענטען, (און א יישר כח קומט די ארטיסטען, וועלכע האבען פע-שטאנען די מאמענטען בולט ארויס-צוברענגען), אז א מענש איז פאר א פאר א מענשען נישט שטענדיג א וואלף.

אין אנהויב פון צווייטען אקט קומט פאר א סצענקע צווישען דעם פארזי-צער פון ראט קענע (א דאמע) מיט דעם געלעהרטען גענעראל טייע (זיג-מונט טורקאוו). די צוויי מענשען קומען זיך צוזאמען שפעט ביינאכט נאך א שווע-רען מידען טאג, צובראכען און ער-שעפט פון די דאגות און שווערע אי-בערלעבענישען און דא דערמאנען זיי זיך אויף איין רגע, זייערע פערזענליכע אייגענע מענשליכע ליידען, דער פאר-זיצער ליידט שרעקליך פון פאדאגרא (אטרעטיזם) ביים געלעהרטען טוט וועה די נשמה...

די צוויי מענשען פערגעסען אויף א ווייל די אלגעמיינע ענינים און צו-רעדען זיך הארציג חבר'ש, אבער נישט ווייבעריש סענטימענטאל, נאר ווי צוויי מענער חברים און אזוי זארגפול איינער פאר'ן אנדערן, אז עס ווערט ווארעם פון דעם קליינעם שמועס צווישען די ביידע.

די פיעסע איז איבערהויפט זעהר גוט צוזאמענגעשפילט, עס קלאפט אויף דער סצענע; מען האלט דעם צושויער אין א שטענדיגער וואקסענדער אויפ-מערקזאמקייט, און דאס איז א גרויסער פערדינסט פונ'ם „וויקט". — אונזער איינציגען ערנסטען יודישען טעאטער אין פוילען!

טאשיאנא ס.

* * *

„א ראמאנטישע נאכט" אין „קיקט".

די גאסטראלען פון „וויקט" אין לאדז האבען געהאט א גרויסען ערפאלג און איבערגעלאזט אויף אלעמען א גוטען איינדרוק. ס'איז נאר א שאר, וואס דער סימפאטישער אנסאמבל פאהרט שוין פון אונז אוועק

היינט ווערט אויפגעפיהרט די קא-מעדיע פון האנס באכוויץ „א ראמאנ-טישע נאכט".

ספארט.

„ל.ק.ס." - „ווארטא" (פויזען) 1:2 (1:0).

דער צווייטער אויפטריט פון „ל.ק.ס." אין דער ליגע-מייסטערשאפט פון פוילען, האט זיך געענדיגט מיט א פערדינטען נצחון פון „ל.ק.ס.", וועלכער האט איהם געבראכט ווייטערדיגע 2 פונקטען.

„ל.ק.ס." איז ארויסגעטרעטען מיט דעם זעלבען צוזאמענשטעל ווי טיט „טוריסטען": מיט ראדאמסקי'ן אויפ'ן ארט פון לאנגע.

„ווארטא" אהן דאבערס'ן.

דער מעטש איז געווען זעהר א לעב-האפטער און האט געגעבען דעם 3,000 קעפיגען עולם פיל עמאציע.

דאס שפילען הויבט אן „ל.ק.ס." גאר דעם באלעם נעמט איבער „ווארטא" און פיהרט אדורך אנ'אנגריף, וועלכען ציל -(ל.ק.ס.) צוקלאפט. ל.ק.ס. רעוואנ-זשירט זיך און נעמט איבער די איני-ציאטיוו אין איהרע הענד. אין דער 42-טע מינוט ערצילט סטאלינסקי דאס ערשטע און דאס לעצטע טויער פאר „ווארטא".

אין דער צווייטער העלפט איז דאס שפילען אינטערעסאנטער, דען ביידע מאנשאפטען קעמפען אום זיך צו פער-זיכערען א נצחון. דאס געלונגט ל.ק.ס., וועלכער ערצילט 2 טויערען דורך דור קא און סאוויאק. ווארטא שטרעבט דעם רעזולטאט אויסצוגלייכען. אבער דער ריכטער ד"ר ראזענפעלד פון ביאלסק ענדיגט דעם מעטש.

פון „ל.ק.ס." האט זיך אויסגעצייכענט גאלעצקי, ציל, טשמיעל און דורקא. זעהר שוואך האט געשפילט ראדאמסקי.

פון „ווארטא" האט זיך אויסגעצייכענט סטאלינסקי, פאנטאוויטש און ני-זשינסקי.

„ל.ק.ס." III - „הכח" II 1:7.

פארמעטש אויף דעם מעטש „ל.ק.ס."—„ווארטא".

„מכבי" (זגערזש) - „חשמונאים" 2:1.

מוטערס!

פערלאנגט אין די אפטייקען און סקלאד-אפטעקטנעס דעם היגיענישען פודער פאר קינדער

„Puder Dzidzi"

(מיט'ן העהנדעל) 7571

וועלכער דערהאלט דעם קינד'ס קער-פער אין געזונדהייט און ריינקייט.

א שאכטעל 60 גראשען.

מאסאזש-אין הייל-גימנאסטיק-שולע און קאבינעט

פון דר. מעד. **ב. שמירגעלד**

צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89

ריקענביינער-פערקרימונגען, פאראליזען, נערווען-שמערצען, פעט-זוכט, ארטרעטיזם, שטוהל-פערשטאפונג, גינעקאלאגישע מאסאזשען, בעהאנדלונג פון פיזיש שוואכע קינדער (גרופען). נאך דעם ענ-דיגען די שולע, ווערט ארויסגעגעבען א צייגניש.

עמפפאנג פון 3 ביז 5.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכארניא 15, טעל. 31-08

היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מונד-קראנקהייטען. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציע-לער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 א זייגער אוונט. ביליגע פרייזען. 1461

אכטונג!

מיר מאכען בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז פון דינסטאג, דעם 12. אפריל עפענט זיך אין לאקאל פון בעקלייד-פעראיין, אלטע קאשטשושקי 21, אנ'

ארטעל — פון אלע ארט מענער-ארבייט

אונטער דער אנפיהרונג פון די בעסטע פאכמענער פון די ווארשעווער פון די ה"ה: געלאסען און קאשימירסקי, גלאטמאן, קרישמאל, קושמינסקי, לענקינ-סקי, וויינגארטען א. א. מיט 50% ביליגער ווי אין די ווארשאווער.

מיט אכטונג די פערוואלטונג פון לאדזער בעקלייד-פעראיין.

572

פאדערט איבעראל עכטען בירנען-האניג

כשר לחג הפסח למהדרין מן המהדרין אין בלאמבירטע בלעכען.

אויף יעדען בלעך געפינט זיך א הכשר מהרב דמתא.

פערטרעטער: י. הילער, זאוואדזקא 22.

כשר לפסח

570

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס אונזער חבר **הערשל פריימאן** צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכען

פאטער

זיי געטרייסט!

מנחם אורבאך און שלמה בלאט.

555

בושעשינער 9	כשר לפסח	בושעשינער 9

538

וויין, מעהד, שפריט, ליקערען

אינלענדישע און אויסלענדישע

פערשידענע סארטען „כרמל"-וויין פערשידענע סארטען

צוגענגליכע פרייזען. רעיעלע בעהאנדלונג.

אין לאנג-יעהריגען וויין- און שפריט-געשעפט

יחיאל מאיר ברוסטאווסקי

9 בזשעזשינער 9

בעמערקונג: אויף פערלאנג ווערען די בע-שטעלונגען אפגעשיקט א היים.

א הארציגען דאנק

גיב איך דער ליבע פרוי חוה ראזענפעלד (פון אמעריקא) פאר דעם טייערען אויסשטייער, וואס זי האט מיר געשיקט, וועלכער בעשטעהט פון א ווייס זיידען קלייד מיט א פאר שווארצע נייע פאנטאפעל, 2 ווייסע נייע ציכען און 6 נייע ציכלעך מיט 2 לאקענס און א פאר בארדע קאלדרעס און פיל קליינגקייטען.

פון מיר א ארימע כלה.

559

פאר 5 זלאטעס
עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב

יעדער איינציגער, וואס וויל האבען עלעקטרישע בעלייכטונג אין שטוב פאר 5 זל. א וואך זאל זיך צואווענדען צו בעוואוסטע די קאנצעסיאנירטע פירמע

ה. סאלניק און מ. טארנער
צעגעלניאנא 68, פראנט בעהעלב אין הויז פון פוילישען טעאטער.
בעמערקונג: זשארובקעס מיט 25 פראצענט ביליגער ווי איבעראל.

בעפאר
איהר געהט קויפען, איבערצייגט אייך, אז נאר ביי אונז קענט איהר בעקומען צו די ביליג-סטע קאנקורענץ-פרייזען!

א בעט מיט װענטלעך. אייז ערער ברזין געמאלט 15 זל. א פעלד-בעט—14 זל. ספארט-וואגען—58 זל., ווי אויך די איבעראל-בעוואוסטע פאטענטירטע

פעלד-בעטען "Palma-Patent".
פאראייניגט מיר נטראנסטירען

אויך לאגער געפינט זיך שטענדיג א גרויסער אויסוואהל ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך שאטקאווע און געבעטע מאטראצען. ביליגסטע פרייזען! רעיעלע בעהאנדלונג

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85.
וועטעלזכע רעפעראטורען ווערען אנגענומען.

גענזעזשמאלץ
בהכשר דמו"צ דפה

יודישע גאס 8 (ערשטער איינגאנג)
פיליע: וואלבארסקא 7

רעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראכאוויסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	3-2 11-10 $7^1/_2-6^1/_2$
ד"ר רוזשאנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאלדשפיין-פאלאס	אויגען-קראנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	2—12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאפירני	פרויען-און געבורטס-הילף	6-5 1-$11^1/_2$
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	2-1.1 4-3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	7-$5^1/_2$ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	12-10 6-4
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	7—3
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	2—9

צאהן-פונדהיילונג, בעלייכטונגען, קארענען, טאמפען, א או. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, לעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר פאמעלער.
אמבולאנץ נעגענען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכט.

די לעטשניצע איז אויך אפען ווינטער.
ווייזט אין דער שטאט.

8-טונג ה"ה פריזערס!
צום בעפארשטעהענדען יום-טוב עמפפעהל איך מיך מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע וואסערן לויט פאלגענדע פרייזען.

קעלניש-און בלומען-וואסער 3.75 זל. א קילא.
וועזשעטאל -.3 זל. א קילא.
ראזיר פראשעק 6.25 א קילא.
ברילאנטינע 3.80 זל.

ווי אויך אלערליי פריזיער ארטיקלען צו ביליגע פרייזען נאר ביי

י. דרוקער, וואהרזקא 11

דאנטיסט און צאהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאנסטאנטינער 5
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד.
פרייזען ביליגע! בארעשונג אהן בעצאהלט

Dr. med
STUPEL
Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, רענטגעני-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 6—9 אין אווענד, פרויען—12 ביז 3 נאכט. 873

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראנקה. רענטגען און ליכט-היל אינסט. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

Dr. med.
L. Pikielny
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפפאנגט פון 4—7 אוו. 241

Dr. med.
Braun
פאלודניאווא 28
טעלעפאן 26-40

ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אווענד

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראנקהייטען
און אקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 34-72.
נעמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2
מיטאג אין דער היים פון 8-6 אוו.

Dr. med.
H. Lajchter
קאנסטאנטינער 9.
רוג זאכאדניא טעל. 49-66.
צאהן-כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, רושאנסלעס, צאהן-פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אן פון $1^1/_2$—5 און פון 8—9 אוו. זונטאג 11—2

זייט נישט קיין עגאאיסטען!

אפט בעגעגענט מען מענשען מיט א וואונדערבאר ווייסען, פרישען געזיכט און שיינע הענד. ווען מ'פרעגט זיי א דאנק וואס פערמאגען זיי אזעלכע אייגענשאפטען, בייטען זיי באלד מיט א געלעכטער די טעמע פון געשפרעך.

די דאזיגע עגאאיסטען ווילען גאר נישט מודה זיין, אז די פרישקייט פון זייער געזיכט, הענד און קערפער האבען זיי צו פערדאנקען

COSMOPOLIS

דעם אונפערגלייכליכן מיטעל, וועלכער מאכט די הויט סאמעט-גלאט עלאסטיש און פערניכטעט די קנייטשען.

הויפט-סקלאד אין פוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פערפומעריע-געשעפטען. פרייז 2.50 זל. פער שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דארף מען זיך ווענדען צום הויפט-סקלאד אויף פוילען. פאר קונים פון דער פראווינץ ווערט ארויסגעשיקט נאכ'ן בעקומען פאראויס 2.75 אדער 8.25 אויף א נאכנאהמע.
1842
היט זיך פאר פעלשונגען!

לאסען
צו דער 1-טער קלאס פון דער 15-טער מלוכה-לאטעריע זענען נאך צו בעקומען אין דער איינציגער גרעסטע, עלטסטע און גליקליכסטער קאלעקטור

E.Lichtenstein i S-ka, Warszawa, Marszałkowska 146

אדער אין די אבטיילונגען פון דער קאלעקטור: 1) ביעלאנסקא 3; 2) קראקאווער פארשטאדט 37; 3) קרולעווסקא 43; 4) נאלעווקי 42
5) אין לאדז, פעטריקאווער 72, אין דער געביידע פון גראנד-האטעל.

הויפט-געווינס **600,000 זל.** אלגעמיינע סומע פון די געווינסען — בעטרעפט **16 מיליאן זל.**

פרייז פון א גאנץ לאס 40 זל., ½ לאס—20 זל., ¼ לאס—10 זל. די ציהונג הויבט זיך אן דעם 13. אפריל און דויערט 6 חדשים, ד. ה. ביז דעם 6. ווארשעשען די י. אהנשליסליך. 590
קאנטא פ.ק.א. פאר ווארשא 9374. קאנטא פ.ק.א. פאר לאדז 64209. די פירמע עקזיסטירט פון 1835 יאהר.

ביליג מצות
צו 27 זל. א פוד
צו בעקומען ביי בלימבוים,
פאלודניאווא 9.
אין פראנט-געוועלב. 549

עד מתי עצל תשכב?
ווי לאנג וועסטו וואוינען מיט דיינע איצטיגע און פאר-מלחמה'דיגע מעבלען?
מתי תקום משנתך?
ווען וועסטו קומען אין ביורא
17 פעטריקאווער 17
2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אומסטיי, קלאוועלעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, ארוואלאניעס, רעקורסען, ווענען פעטער אין קאמיסאריאט-רושאנדו, ביטעס וועגען דירה און אוישאנד ראזיעסמטשי און אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוניעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
רעכט-קאנסולענט י. מאנעלא,
פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52
שנעל, רעיעל און ביליג!

פערקויפט נישט אייערע דיוואנעס
44 מעבעל 44
פעלצען, ניי-מאשינען סאמאווארען א. אז. וו. בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די פירמע
44 Ch. ŁAZNIK 44
גדאנסקא (דלוגא)
בעמערקונג: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאגער פערשידען מעבעל, שיין, גוט! און ביליג!

מעבעל
אין קויף און פערקויף
דיוואנעס, פעלצען, ניי-מאשינען, גארדעראבען, סאמאווארען א. ז. וו. און צאהל די העכסטע פרייזען

א. וויצמאן נארוטאוויטש 19 (דזיעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פרזשאס-וואלינגע שענקעוויטשא 29) ביי מיר איז שטענדיג דא פערש. גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 1383

רעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען!
בושעזשונער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—8
ד"ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטען	$12-9^1/_2$ 5—4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1—11 6—5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמיר-געלד	נערווען און גמיטס קר.	3—1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	[illegible]—12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	— 1
ד"ר בערנסאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פאנא-טעראפיע, שפרינג-שטראמונגען, ווי שטאטלען א. ז. וו. פאקען-שטאלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אפע-ספריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפערעציעס. אויך פערלטעג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין, פליעגמע און בלוט. 2120

אימפונגען נעגען שקארלאטין.
בא דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א
דענטיסטישער קאבינעט
עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	2 - 10 נאכ.
ד"ר לאזשינסקא סמאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציין, קארענען, פלאמבען א. ש. וו.
די לעטשניצע איז אויך מעטיג ווינטער.

אנאנסען - פרייז: פאר מעקסט 15 גראשען, פרייטאג 20 גראשען, אין טעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גראשען, נאכ'ן טעקסט 10 גראשען, פרייטאג 15 גראשען. — פאר אויסלענדישע אנאנסען 100 פראצענט טייערער. אויבער דער שטאט — 50 פראצענט טייערער.
פאר א מילימעטער - שורה.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז: א חודש — 5 זלאטעס, — אויף דער פראווינץ: א חודש — 6 זלאטעס, אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער. — פאר'ן איינהאלט און פארמען פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.